…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

…урят-Монголой ҮНЭН

…С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 192 (1792)
АВГУСТЫН 14
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Ургаса хуряалга эхилбэ. Таряагаа богонихон болзор соо хуряажа абая!

Кукурузаар силос даража захалба

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ манай МТС-эй механизаторнууд колхознигуудтай хамта нягта барисаатайгаар ажаллажа кукурузын һайн ургаса ургуулаа. Мүнөө колхозуудтамнай кукурузын эшэ намаанууд хуряагдажа, силос болгон дарагдажа байна. Уржадэр манай МТС-эй контородо хүдэлмэрилдэг хүнүүд, мүн шофёрнууд болон бусад хүдэлмэрилэгшэд шефтээ абаһан Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, 125 тонныи силоснэ набтар башни соо кукурузын эшэ намаануудаар силос дараба. Шофёр Плюснин кукурузын эшэ намаануудые зөөхэ зуураа эрхимээр ажаллаа. Мүн секретарь-машинистка Синюшкина, бухгалтер Соков, дархан Бутин болон бусад һайнаар ажаллаба.

Үсэгэлдэр Чапаевай нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Карымовай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид кукуруза хадажа захалаа. Эндэ гектарһаа 200, зарим полинуудта 300 центнер ногоон эшэ намаанууд хуряагдана.

Т. Дармаев, Үшөөтэйн МТС-эй партийна организациин секретарь.

Дутагдалнуудаа дары усадхаха

Эртээнһээ бэлэдхэл һайнтай байгаад саг болзортонь, эмхитэйгээр захалаал хадаа ургаса хуряалгые богони болзор соо дүүргэжэ шадагдаха байна. Гэбэшье, Хориин МТС, тэрэнэй харьяата колхозууд «таряан хүхэ» гээд ургаса хуряалгада бэлэдхэлые шамдуулнагүй. Хориин МТС-тэ комбайнууд заһабарилагдажа үшөө дүүрээдүй байһаар. Самоходню «С-4» маркын 6 комбайнуудай үшөө хоёрынь заһабарилгаһаа гараадүй. Комбайнуудые шэрэхэ 20 тракторнуудай оройдоол 8-дань ябууд заһабарилга хэгдээ. Бэшэниинь үшөөл заһабарилагданагүй хүдэлгэгдэжэ байһаар.

МТС-тэшье, харьяата колхозуудтаншье таряа сэбэрлэлгын машинанууд заһабарилагданагүй. МТС-тэ бии байгаа «ОС-1» маркын таряа сэбэрлэдэг 3 машинануудай нэгэниинь хүдөөдэ хэбтэнэ. Тэдэнэй нэгэниншье заһабарилагдаадүй. «ОС-3» маркын нэгэ машина Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо таряа сэбэрлээд, тэрэ гэһээр ойроошье хүртөөгүй юм. Мүн МТС-эй харьяата колхозуудташье таряа сэбэрлэлгын юрын машинанууд—веялкэ, триер гэхэ мэтэнүүд заһабарилагдажа захалаадүй.

Колхозуудта таряанай тогууд бэлэдхэгдэнэгүй. Таряанай хушалтатай ток нэгэшье колхоздо үгы һэн, мүнөөшье хэгдэнэгүй. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо таряанай нэгэ механизированнэ ток баригдаха ёһотой байһан аад, таряа сэбэрлэдэг юрын машинанууд дутамаг гэгдээд, орхигдошоо. Таряанай амбаарнуудые заһабарилха, сагаадаха, дезинфекцилхэ хүдэлмэринүүд нэгэшье колхоздо захалаадүй, амбаарнуудшье шэнээр баригданагүй. Колхознигууд болон механизаторнуудай байха полевой станууд бэлэдхэгдэнэгүй. Илангаяа механизаторнуудай байра тон муу. «Путь Сталина», «Улан-Одон», Хрущевой, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта, МТС-тэй баталһан типовой договорнуудай ёһоор, механизаторнуудай байха хошоод-гурбаад хамтын байранууд шэнээр баригдаха ёһотой байгаа. Теэд тэдэ байранууд алишье колхоздонь баригданагүй. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой Баруун Хуурай гэжэ газарта механизаторнууд үйтан, муу байрада байгаад ажалладаг һэн. Теэд тэндэхи байра мүнөөшье хүрэтэр заһатдаадүй.

Саг орой болоо. Хэдэхэн хоногһоо Хоридо таряа хуряалга жэгдэрэн захалхань. Хориин МТС-эйхидэй, харьяата колхозуудынь таряа хуряалгада бэлэдхэлээ шамдуулхаар сагынь болоо.

Ц. Дондуков.

Комбайнуудые бүлэг бүлэгөөрнь ябуулхамнай

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй харюуда манай МТС-эй механизаторнууд энэ жэлдэ ургасаяа богонихон болзор соо, шанар һайнтайгаар хуряаха гэжэ шиидээ. Тиин мүнөө таряа хуряалгада бэлэдхэлээ дүүргэжэ байна. Таряа хуряалгада хэрэглэгдэхэ хүдөө ажахын машинануудай заһабарилга дүүрэжэ, һүүлшын комбайнууд МТС-эй машинно-тракторна мастерской сооһоо колхозуудай полинуудта гаража байнхай.

Манай эндэ таряа хуряалга үглөө мүнөөгүй захалхань. Механизаторнууд болон колхознигууднай машина техникээ, мори унаа, зэр зэмсэгүүдээ түгэс бэлэдхээд, таряанай хадагдахаар болохые хүлеэжэ байна. Комбайнова агрегат бүхэнэй хүдэлмэрилхэ газар тодорхойлогдонхой, комбайн бүхэндэ хүдэлмэриин түсэб, маршрут зохёогдоо. Комбайнова бүхы агрегадууд туһалбариин хүдэлмэришэдөөр бүридүүлэгдээ.

Энэ жэлдэ ургаса хуряалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тулада шэнэ түрүү арга—комбайнуудые бүлэг бүлэгөөрнь суг ябуулха арга хэрэглэхэ гэжэ байнабди. Жэшээлхэдэ, «С-4» маркын гурбан комбайнһаа бүридэһэн бүлэг комбайнууд МТС-эй эрхим механизатор И. Ф. Сукнёвой хүтэлбэри доро ябаха байна. Иигэжэ комбайнууд хамта дүрбэн бүлэг болгожо хубаарилагдаа. Комбайнуудые нэгэ доронь бүлэг бүлэгөөр ябуулхада ажал һайнаар эмхидхэгдэдэг, агрегадуудые хэрэгтэй бүхы юумээрнь хангажа байхада таарамжатай болодог байна. Мүн тэрэшэлэн механизаторнуудай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулха арга олгогдоно.

Энэ жэлдэ бидэнэр зарим полинуудые түрүүн хадаад, һүүлдэ сохижо абаха гэжэ байнабди. Һүүлдэ сохигдохоор хамта 500 гектарай таряан хадагдаха юм.

Колхозууднай амбаар, складуудаа заһабарилжа, таряанайнгаа тогуудые сэбэрлэжэ, бэлэдхэжэ байна. Сталинай нэрэмжэтэ, «Красное знамя» колхозууд цементээр жэлэгдэһэн талмайтай шэнэ тогуудые баряа. Таряа сэбэрлэдэг бүхы машинанууднай заһабарилагдажа дүүрээ.

Иигэжэ бидэнэр энэ жэлэй таряа хуряалгые агротехническэ богонихон болзор соо дүүргэхэ хэмжээ абажа байнабди.

Б. Нимаев, Кяхтын МТС-эй директор

Хуряалгын хүдэлмэри улам үргэдэнэ

КУДАРА-СОМОН. **(Телефоноор абтаба).** Кударын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо таряа хуряалга эхилһээр хэды хоножо байна. Хуряалгын хүдэлмэри эндэ үдэр ерэхэ бүри үргэдэнэ. Таряа хадалга, комбайнһаа гараһан таряа зөөлгэ, таряа сэбэрлэлгэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдтэ 150 гаран хүн табигдаа. Эндэ таряа хуряалгада Ехэ-Кударын МТС-эй 5 комбайн, колхозой 3 морин жатка ябуулагдана. Тэрэнһээ гадна, үдхэнөөр ургажа унаһан таряа хадахын тулада колхозой правлени 30 гар хажууршадые табяа. Мүнөө хамта 100 гектар намарай хара таряан, 30 гектар шэниисэ хадагдаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер ургаса хуряагдана. Мүнөө колхоз 300 центнер сортовой таряа сэбэрлэжэ бэлэдхээд, гүрэндэ тушааха гэжэ байнхай.

Мүн тэрэшэлэн «Комбайн» «Путь Октября» колхозуудта таряа хуряалга эхилээ. Аймагай бусад колхозууд таряандаа үглөө мүнөө орохо гэжэ байна. Зарим колхозууд кукурузын эшэ намаануудаар силос даража захалаа. Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшын 70 гаран гектар кукурузын талмай хуряагдаад, эшэ намаануудынь силос болгогдон дарагдаба.

Х. Филиппов.

Үнгэрэгшэ хабартаа Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид намагай һуури дээрэ силостэ оруулхаар үдхэн, үндэр ожорһон ургаа. Мүнөө артелиингаа центртэ дутын намаг хатааха ехэхэн хүдэлмэри хэһэн юм. Мүнөө тэрэ колхозойхид тэрэ ожорһые сабшажа, силос болгон даража байнхай.

Нэгэдэхи зураг дээрэ: нүхэр Мадаевай хүтэлбэрилдэг бригадынхид ожорһо сабшажа байна. Хоёрдохи зураг дээрэ: траншейдэ ожорһоор силос дарагдажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Бурят хэлэн дээрэ ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха

…үедэ агууехэ Эхэ оромнай …тын үргэн замаар түүхэтэ …нуудые туйлан, урагшаа ком… тээшэ амжалтатайгаар …жа ябана. Шэнэ шэнэ …уд болон фабриканууд, асари …ектростанцинууд баригдана, … болон совхозууд экономиче… талаараа бэхижэнэ, мү…ын гайхамшагта техникээр …жэн баяжана, таряалангай … жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ, …малай тоо толгой олошоржо, …эмэнь дээшэлнэ. Энээнэй үн…үри дээрэ олониитэ арад зо…териальна байдалынь үдэр…өртэ һайжарна.

…хадаа ажалшадай улам бүри … байгаа материальна болон …урна эрилтэнүүдые хүсэдөөр … байгаа манай Коммунисти… партиин, Советскэ правитель… дотоодын сэсэн мэргэн поли…аша үрэ гээшэ.

…шэлэн гадаадын политикын …шье КПСС-эй Центральна …тет, Советскэ Правительство … үедэ шухала хэдэ хэдэн хэм…улгануудые бэелүүлээ. Со…-югославска хэлсээнүүдэй …д тухай КПСС-эй Центральна …тедэй июльскэ Пленум дээрэ … Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэ… абтаһан Пленумэй тогтоол …н дүрбэн гүрэнэй правитель…дые Толгойлогшонорой Же… зүблөөнэй дүнгүүд тухай …эй Верховно Соведэй гурбада…сси дээрэ нүхэр Н. А. Булгани…һэн элидхэл соо эдэ хэмжээ…нууд дэлгэрэнгыгээр харуу…хай.

…ксизм-ленинизмын хүсэн тү… һургаалые хүтэлбэри болгон … Коммунистическэ партиин, …кэ правительствын бэелүүлжэ … гадаадын ба дотоодын поли… үдхашанарые олониитэ ажал… гүнзэгыгөөр ойлгуулхын ту… агитационно-пропагандистска …эри үргэнөөр ябуулха, зоной … патриотическа хүдэлөөнэй …ие шангадхаха, алдарта Эхэ… улам саашадань хүгжөөхын … советскэ хүнүүдые шэн габь…жалда зоригжуулха шухала.

…өөр, манай республикын оло… аймагуудта агитационно-пропа…стска, ниитэ-ойлгууламжын хү…эри һулаар ябуулагдана. Шу… теоретическэ болон научна …лнуудаар лекцинүүд үсөөн бо… орон доторнай, тэрэшэлэн бу…хэй дээрэ боложо байгаа со…үдай үдхашанар зарим ушар… ниитэ ажалшадта ойлгосо…, хүсэд һайнаар тайлбарилаг… Олон айкомуудай элидхэл… группанууд хангалтагүйгөөр …рилнэ. КПСС-эй зарим айко…өрынгөө элидхэлшэдэй груп…нхаралтайгаар хүтэлбэрилнэ-…волгын, Кабанскын, Ториин, …кальска болон бусад зарим …удта лекци, элидхэл үсөөн ун….

…т хэлэн дээрэ лекционно про…а илангаяа муугаар ябуулаг… Бурят хэлэн дээрэ ойлгуу…ын хүдэлмэри үргэнөөр …хын шухала байһые ойл…үй гү, али тоодоггүй зарим хү…рилхы хүдэлмэрилэгшэд хүдөө …үдташье, мүн республиканска … эмхи зургаануудташье бии гэ…э хэлэхэ хэрэгтэй. Энээн дээ… боложо политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделени, Республиканска лекционно бюро, партиин олонхи айкомуудай элидхэлшэдэй группанууд бурят хэлэн дээрэ лекцинүүдые огто зохёоногүй шахуу, тэдэнэр энээн тушаа ямаршье хүдэлмэри хэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Үнэхөөрөөшье, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделени энэ жэлдэ бурят хэлэн дээрэ нэгэшье лекци зохёогоогүй, тиихэдэ Республиканска лекционно бюро миил хоёр лекци бэлэдхэһэн байна.

Гадна министерствонүүд болон республиканска бусад хэдэ хэдэн эмхи зургаануудай, партиин айкомууд болон аймгүйсэдкомуудай хүтэлбэрилхы олохон хүдэлмэрилэгшэд түрэлхи бурят хэлэ бэшэгээ муугаар мэдэнэ, тиигээд тэдэнэр литературна хэлээ шудалха, бурядаар бэшэжэ һураха, бурят хэлэн дээрэ лекци ба элидхэлнүүдые хэлэдэг болохо гэжэ оролдоногүй. Ород хэлэ ойлгодоггүй бурят зоной дунда лекци уншаха болоходоо зарим хүнүүд бурят хэлээ мууса мэдэхэб гэжэ шалтаг бариад, лекциеэ ород хэлэн дээрэ уншажархидаг байха юм. Теэд олониитэ ажалшадай дунда агитационно-пропагандистска хүдэлмэри ойлгосотойгоор ябуулха хэрэгтэ иимэ ёһо тэдыгээр хандажа болохо гээшэ аал? Иимэ ябадалые саашадаа тэсэжэ болохогүй.

КПСС-эй июльскэ Пленум ехэ хүндэтэйшье, ехэ харюусалгатайшье зорилгонуудые манай ороной бүхы арадай урда табиба. Эдэ зорилгонуудые хэлбэришэгүйгөөр хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ шухала. КПСС-эй июльскэ Пленумэй дүнгүүд ба республиканска партийна организациин зорилгонууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн областной партийна эдэбхитэдэй суглаан һаяхан энэ асуудалаар шухала хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна.

Тиимэһээ партиин айкомууд, предприятинууд ба советскэ эмхи зургаануудай, колхозууд ба МТС-үүдэй эхин партийна организацинууд КПСС-эй июльскэ Пленумэй табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тулада агитационно ойлгууламжын хүдэлмэри эрид һайжаруулха уялгатай. Колхозуудай фермэнүүд, гүүртэнүүд болон отаранuудта, таряанажалай бригадануудта хүдэлдэг, үргэн олон колхознигуудай дунда бурят хэлэн дээрэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһөө гадна, элдэб һонин асуудалнуудаар хододоо лекцинүүдые уншажа, элидхэлнүүдые хэжэ байха тон шухала. Энээн тушаа эрид хубилалта хэхэ саг ерээ. Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделени, Республиканска лекционно бюро, партиин айкомуудай элидхэлшэдэй группанууд, хүдөөгэй лекторскэ группын элидхэлшэд бурят хэлэн дээрэ һайн лекцинүүдые бэлэдхэлтэй хүнүүдтэ бэшүүлхэ, тиигээд тэрэниие бурядуудай дунда ойлгосотойгоор уншаха хүнүүдые бэлэдхэхэ зэргэтэй.

Энэ хадаа олониитэ арад зоной дунда марксизм-ленинизмын һургаалые, партиин политикые үргэнөөр, ойлгосотойгоор нэбтэрүүлхэ гэһэн зорилготой партийна организацинуудай уялга болоно.

…иколаевска областиин колхозууд ба совхозууд таряа тушааха гүрэнэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ

…лаевска областиин колхозни… МТС-үүд болон совхозуудай …рилэгшэд, хүдөө ажахын …лтэд хүдөө ажахын саашан…лтэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй …нүүдэй шиидхэбэринүүдээр …он, КПСС-эй XX съездые эр…уттахын түлөө социалистиче…рысөө дэлгэрүүлжэ, таряа ту… (кукурузагүйгөөр) гүрэнэй …болзорһоонь урид дүүргээ. Гү… 1955 оной ургасаһаа 36 мил… 230 мянган пүүд таряа, тэрэ… 33 миллион 900 мянган пүүд …ымой тон шухала культура—…эхэ гэхэ гү, али түсэбөөр ха…гдаһанай ёһоор 131,4 процент …дээ. Николаевска областиин …ажахын хүдэлмэрилэгшэд … арга боломжые харадаа абажа, түсэбһөө гадуур 13,3 миллион пүүд таряа гүрэндөө тушааха гэһэн уялга абаба.

Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, областиин колхозуудта үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө энэ оной августын 1-дэ нэгэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 457 килограмм үлүү ехэ һү һаажа, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 39 мянган тонно үлүү ехэ һү гүрэндэ тушааха арга колхозуудта олдоо.

Областиин колхозууд болон совхозууд ерэхэ жэлэй ургаса тухай анхаралаа хандуулжа өөрыгөө үрэһөөр гүйсэд хангаад, намарай культура тариха газар хахалжа, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАИ

А. М. Горький тухай ном

ГОРЬКИЙ. А. М. Горький ба каширинска род тухай документнүүдээр бэшэгдэһэн «Үнгэрһэн жэлнүүдэй хуудаһанууд» гэһэн номые нютагай хэблэл хэблэн гаргаба. Энэ номые «Каширинай гэрхэн» гэжэ А. М. Горькиин музей эмхидхэлгые үүсхэгшэ, Горькийтой сугтаа ажаһууһан Ф. П. Хитровский бэшээ.

А. М. Горькиин нижегородско байдал тухай, «Каширинай гэрхэн» гэжэ музейн эмхидхэгдэһэн түүхэ ба тэрэниие шэнэдхэн байгуулга тухай ном дотор бэшэгдэнэ. Агууехэ уранзохёолшын залуу наһые харуулһан энэ музей тухай эндэ орожо харагшадай бэшэлгэнүүд бии.

Һурагшадта—олон миллион учебнигууд

Москвагай эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудтаород хэлэ, литература, математика, хими, түүхэ, географи болон бусад предмедүүдээр учебнигүүд худалдагдажа эхилбэ.

Мүнөө жэлдэ нэгэдэхи классайхид гоё һайханаар зохёон гаргагдаһан букварьнуудые абаха юм. Нэгэдэхи, гурбадахи, дүрбэдэхи классуудай һурагшадта ород хэлээр, табадахи классайхидта—географяар, зургаадахи, долоодохи классай һурагшадта «Түрэл литература» гэжэ учебнигүүд хэблэн гаргагдаа.

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын гүрэнэй һуралсалай-педагогическа хэблэл московско һурагшадта худалдахын тула 4.500 мянган шэнэ учебнигүүдые илгаба.

Номгон далайн эрьедэхи город

ПЕТРОПАВЛОВСК-КАМЧАТСКИЙ. Абачинска бухтада пароходой орохолоор городой гоё һайхан панорамые пассажирнууд һайхашаан харадаг. Загаһашадай тосхон дээгүүр Мишенна хада һүртэй гоёор харагдадаг. Эндэхи хооһон талада һаяхан лэ ганса нэгэн гэрнүүд байдаг һэн. Мүнөө хадын хормой тад ондоо болоо. Эндэ гоё һайхан тосхон бодхогдоо. Һаяхан «Главкамчатрыбпромой» барилгашад 15 гэр ашаглалгада үгэбэ. Мүнөө жэлдэ городой барилгашад хэдэн арбаад мянган квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүдые ашаглалгада үгэхэ юм. Городые гансахан лэ болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ 6 миллион шахуу түхэриг гаргашалагдаха байна.

Поезднууд түргэн ябана

ЛЕНИНГРАД. Октябрьска түмэр зам һайжаруулагдажа байна. Замай олохон участогууд капитальнаар заһагдана, Ленинград-Москва, Ленинград-Волховстрой, Ленинград-Сестрорецк, Лигово-Гатчина гэжэ участогуудта мянга үлүүтэй километрын харгы замай нилээд һайжаруулагдаһанай ашаар пассажирска поезднууд час соо 100 километр хүрэтэр, ашаанай поезднууд—80 километр хүрэтэр түргэнөөр ябадаг болоо. Карельскэ хоолойдо поезднууд хоёр дахин шахуу түргэнөөр ябадаг болобо.

(ТАСС).

Корейскэ арадай түүхэдэхи гайхамшагта үдэр

Японско булимтарагшадһаа Корейе сүлөөлһэн үдэрһөө хойшо арбадахи жэлэй ой августын 15-да гүйсэхэнь. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда Японийе бута сохиһоной эсэстэ Корейе сүлөөлхэ арга боломжо олдоһон байгаа. Корейскэ хахад аралые эзэмдэһэн японско шэлэмэл сэрэгүүдые бута сохиһон илалта түгэс Советскэ Арми Корейн арадта эрхэ сүлөө олгоо юм. Корейдэ дүшэн жэлэй туршада эзэрхэжэ байһан Япониин дарлалтада тиигэжэ эсэс табигдаһан байна.

1945 оной августын 15-най үдэр хадаа корейскэ арадай түүхэдэ болоһон эрид хубилалтын эхин мүн. Энэ үдэрһөө хойшо корейскэ арадай түүхэдэ шэнэ үе эхилжэ, национальна бэеэ даанхай байдал тогтоохо зам корейскэ арадта нээгдэһэн байха юм. Энэ үдэр Корейн арадай национальна һайндэр болоо.

Корейскэ нэгэдэмэл демократическа гүрэн байгуулха зорилго Корейн сүлөөлэгдэһэн арадай урда табигдаад байһан тон шухала зорилгонуудай нэгэниинь мүн байгаа һэн. Корейскэ хахад аралые саг зуура хубаажа байһан хилэ дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр союзна гүрэнүүдэй абаһан шиидхэбэриин ёһоор үгы хэгдэжэ, тус ороной урда ба хойто хубиин арад зон нэгэ бүлэ болон нэгэдэхэ ёһотой байгаа.

Гэбэшье, энэ зам дээрэ ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдобо. Хойто Корейн сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр тэндэ арадай засаг тогтоогдожо, тэрэ хадаа демократическа хубилалтануудые хэхэ замаар урагшаа дабшаа һэн. Харин тиихэдэ ороной урда хубидань Ли Сын Ман түрүүтэй хархис бүлэг засагые гартаа абаһан байна. Тус бүлэгые Америкын Холбоото Штадууд дэмжэнэ. Лисынманска бүлэг Урда Корейдэ политическэ терророй журам тогтоогоод, ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлхэ хэрэгтэ али болохоор һаад түбэг ушаруулжа ороо. Тэрэ бүлэг хадаа энэ асуудалаар хэлсээ хэхэ тухай КНДР-эй бүхы дурадхалнуудые абаагүй байхаһаа гадна, дай үүдхэһэн ба Хойто Корейдэхи арадай засагые үгы хэхэ гэжэ һэдэһэн байна.

Энэ һэдэлгэнь бүтэнгүй һалаа. Лисынмановска агрессишье, корейскэ дайнда Холбоото Штадуудай ба бусад хэдэн гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсөөрөө үргэнөөр хабаадалгашье эрхэ сүлөөдэ дуратай корейскэ арадай демократическа туйлалтануудые үгы хэжэ шадаагүй. Хитадай арадай һайндуратанай дэмжэлгэ абажа байһан Корейн арад өөрынгөө эхэ оронийе — Корейскэ Арадай Демократическа Республикые нэрэтэй түрэтэйгөөр хамгаалаа. Нүгөө талань дайнда диилдэжэ, саашадаа дай хэхэеэ болиһон ба эбтээ орохо тухай хэлсээ 1953 оной июлиин 27-до баталха баатай болоһон байна.

Корейдэ эбтээ оролго уласхоорондын тон шухала удхашанартай байгаа. Энэ болбол Азида ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ КНДР-эй хэһэн ехэхэн туһа нэмэри мүн. Эбтээ орохо тухай хэлсээ баталалга, мүн тэрэшэлэн тэрээнһээ хойшо үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада болоһон событинууд хадаа уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые хэлсээ хэжэ, амгалан аргаар шиидхэжэ болохо ба шиидхэхэ ёһотой байһанийе гэршэлэн баримталаа.

Арадай демократическа байгуулалтаяа саашадань бэхижүүлэн, өөрынгөө национальна һайндэрэй 10-дахи ойе КНДР-эй арад тэмдэглэжэ байна. Дайнай үедэ ехээр һандаргагдаһан арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэ дайнай болюулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Энэ хоёр жэлэй туршада промышленна томо ба дунда зэргын 60 гаран шэнэ, түрүү техникээр хангагдаһан предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа. Тэрэнэй тоодо Хичхондохи машинно-бүтээлгын завод ба автомобилиин запасной частьнуудай завод, хүдөө ажахын машина бүтээлгын Пхеньянска завод, судна бүтээлгын Начинска верфь, Пхеньянска текстильнэ комбинат, Тэсондохи ба Хыннамдахи барилгын материалнуудай томо заводууд ороно. Тэрээнһээ гадна, дайнай үедэ һандаргагдаһан томо ба дунда зэргын 230 гаран промышленна предприятинууд мүнөө гүйсэд гү, али зарим хубяараа һэргээн бодхоогдоо. Тэдэнэй дунда Субхунска айхабтар томо гидроэлектростанци, Ким Чагтахи ба Сонжиндахи металлургическа заводууд, химическэ үтэгжүүлгын Хыннамска ехэ завод, нүүрһэнэй олон шахтанууд, руднигууд бии.

1955 оной түрүүшын хахадта промышленна валовой продукци гаргалга 1953 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал 2,5 дахин ургаа. Энэ үе соо КНДР-эй предприятинууд хадаа урдань республика дотор бүтээгдэдэггүй байһан хэдэн олон шэнэ зүйлэй продукци үйлэдбэрилдэг болоо. Тэрэ продукци гэхэдэ — мүнөө сагай токарна станогууд, паровой котёлнууд, электрогенераторнууд, хүндэ прессүүд болоно. Корейскэ заводууд шэрэм, ферросплавууд, зэд, двигательнүүд мэтые дахин үйлэдбэрилнэ.

Республикын правительство хадаа арадай хэрэглэлэй товарнуудые үйлэдбэрилдэг хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностийе хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада хлопчатобумажна бүд нэхэлгэ—2 дахин, торгон бүд нэхэлгэ — 4 дахин, загаһа барилга 3,3 дахин ехэ болоо.

Хүдөө ажахын талаар нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Мүнөө жэлэй түрүүшын хахадта хүдөө ажахые һэргээн бодхоолгодо ба хүгжөөлгэдэ гүрэнэй хэһэн капиталовложени 1953 онойхитой сасуулбал 4 дахин шахуу ехэ болоо. Һүүлэй 6 һарын туршада правительство республикын хүдөө ажахыда 1000 гаран тракторнуудые эльгээгээ, таряашадта 600 миллион вон мүнгэ зээлеэр үгөө.

Эдэ бүгэдэ хадаа КНДР-эй хүн зоной материальна ба культурна байдалые һайжаруулха арга боломжо байгуулаа. Розничнэ худалдаа наймаан хэдэ дахин ехэ болоо. Эд бараанай сэн хэдэ дахин доошолуулагдаһан байна. Бодото салин хүлһэ 2 дахинһаа ехээр дээшэлээ. Гэр байрын барилга түргэнөөр хэгдэжэ байна: һүүлэй хоёр жэлэй туршада ганса городуудта хамта дээрээ 1 миллион квадратна метрһээ ехэ талмайтай байрын шэнэ гэрнүүд баригдаа; культурын ба һуудал байдалые хангалгын олон предприятинууд һэргээн бодхоогдоо, шэнээр баригдаа.

КНДР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб 1954 онһоо бэелүүлэгдэжэ эхилээ һэн. Мүнөө тус түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.—Гурбан жэлэй түсэбые шиидхэхэ жэлэй —1955 оной түрүүшын хахадта түсэбэй ямараар дүүргэгдэһэн тухай КНДР-эй центральна статистическэ управлениин мэдээсэл июлиин һүүл багта тунхаглагдаа. Тэрэ мэдээсэл хадаа амгалан сагай байгуулалтын амжалтатайгаар ба түргэнөөр бэелүүлэгдэжэ байһанийе гэршэлнэ. Валовой продукци гаргаха хахад жэлэй түсэб 101 процент дүүргэгдээ, тиихэдэ промышленна продукци үйлэдбэрилгэ үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулбал 7 процентээр ургаа.

Амгалан байгуулалтадаа корейскэ арадай туйлаһан амжалтанууд КНДР-тэ Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын болон арадай демократиин оронуудай үзүүлдэг туһаламжатай таһаршагүй холбоотой юм. Корейн арад зохёон байгуулхы ажалаа хэжэ байхадаа социализмын илаһан ороной хани барисаата туһаламжые хододоо абажа байна.

1953 оной августда Советскэ правительство 1 миллиард түхэриг КНДР-эй арадай ажахыда бусаалтагүйгөөр үгөө. 1955 оной июниин дүүрэтэр 580 миллион түхэригэй сэнтэй тон олон янзын зэмсэг түхеэрэлгэ болон материалнууд, тэрэшэлэн арадай хэрэглэлэй товарнууд КНДР-тэ тус туһаламжын ёһоор эльгээгдээ. Олон зуун советскэ техническэ мэргэжэлтэд корейскэ патриодуудтай хамта заводууд, фабриканууд, шахтанууд, электростанцинууд болон байрын гэрнүүдые һэргээн бодхоожо ба шэнээр барижа байна.

Хитадай Арадай Республика болон демократическа лагериин бусад оронууд КНДР-тэ мүн лэ угаа ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Энэ туһаламжа ахадүүгэй хани барисаанай ба харилсаанай үндэһөөр үзүүлэгдэнэ.

КНДР-эй правительство Корейдэ бата бэхи эб найрамдал тогтоохын тула хэлбэришэгүйгөөр оролдожо байна. Корейн национальна нэгэдэл тогтоохоёо, амгалан тайбан аргаар бэеэ даанхай, демократическа, нэгэдэмэл корейскэ гүрэн байгуулхаяа бүхы корейскэ арад үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ байна. Хойто Корейн правительство арадай энэ һанал хүсэлые мэдүүлэн, шухала шухала дурадхалнуудые хэдэ дахин оруулһан байна. Хэрбээ тэдэ дурадхалнуудые Урда Корейн абаа һаань, корейскэ асуудал зүбөөр шиидхэгдэхэ һэн.

Үшөө 1954 ондо Женевскэ зүблөөнэй боложо байха үедэ КНДР-эй делегаци хадаа оронойнгоо хойтохи ба урдахи хубинуудай хоорондын холбоо барисаае үргэдхэхэ ба ниитэ корейскэ сүлөөтэ һунгалта үнгэргэжэ, Корейн национальна нэгэдэлые дахин тогтоохо тухай хэдэн дурадхалнуудые оруулаа һэн. 1954 оной октябрьда КНДР-эй арадай дээдэ суглаан болбол ороноо амгалан аргаар нэгэдүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула Корейн хоёр хубиин түлөөлэгшэдэй хамтын зүблөө 1955 ондо Пхеньянда гү, али Сеулдэ зарлая гэһэн дурадхалтайгаар Урда Корейн национальна суглаанда хандаһан юм. Тэрэшэлэн арадай дээдэ суглаан хадаа Хойто ба Урда Корейн хоорондо экономическа ба культурна харилсаа тогтоохо, худалдаа наймаа хэхэ, хүнүүдэй иишэ тиишээ ябалсаха ба бэшэг абалсаха тухай хэлсээ баталая гэжэ дурадхаһан байгаа.

Зүгөөр Урда Корейн засаг баригшад эдэ бүхы дурадхалнуудые хэрэгсээгээгүй, сүлөөтэ һунгалта хэжэ, корейскэ арадай нэгэдэлые дахин тогтоохо ямаршье хүсэлэнгүй байгаа һэн. Энэ асуудалаар тэдэнэр һүүлэй үе болотор бүтэхэгүй тэнэг хараа бодолоо баримталһаар байһан, КНДР-эй бүхы дурадхалнуудые бүдүүлигээр буруушааһан, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада эсэргүү дай дахин хэхэбди гэжэ сэхээр занаһан байха юм. Урда Корейдэ экономическа байдалайнь тон муу байбашье, тэндэ шэнэ шэнэ дивизинүүд эмхидхэгдэнэ. Лисынмановецууд хадаа Корейдэ эбтээ орохо тухай хэлсээе таһалдуулхын тула элдэб аашануудые гаргана, хэтэржэ ерэхэдээ тэдэнэр энэ хэлсээн «хуулита хүсэгүй болоо» гэжэ байгаадшье хашхаралдана. Хэтэржэ үлүүдэһэн урдакорейскэ засаг баригшад хадаа Корейдэ эбтээ оролгын хойноһоо хаража байха ООН-эй нейтральна комиссида августын 6-да «ультиматум» барюулжа, Урда Корейһээ гаража ошогты гэһэн эрилтэ табиба.

Зүгөөр лисынмановецуудай эдэ бүхы ябуулганууд тэдэнэй хүсэтэй бэшэ, харин һула байһанийе гэршэлнэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө политикын панхаруутаһанийе далдалхын тула, ороноо амгалан аргаар нэгэдүүлхэ гэһэн эрилтэ хэжэ байһан Урда Корейн арад зоной эрилтые һулаалуулхын тула сэрэг дай хэхэ тухай шууяа татана, полицейскэ мүрдэлгэ хэнэ гээшэ.

Нүгөө талаһаа, лисынмановска бүлэгэйхидэй эдэ ябуулганууд хадаа тэдэнийе дэмжэжэ байһан хариин гүрэнүүдтэшье улам ехэ дурагүйдэлгэ гаргадаг боложо байна.

Корейскэ арад өөрынгөө сүлөөлэлтын 10 жэлэй ойе угтажа байхадаа, Корейдэхи эб найрамдал бата бэхи болгохо, өөрынгөө оронийе амгалан аргаар нэгэдүүлхын ба бэеэ даанхай байдал тогтоохын түлөө улам шангаар тэмсэхэ эрид зоригтой байна.

В. НИКОЛЬСКИЙ.

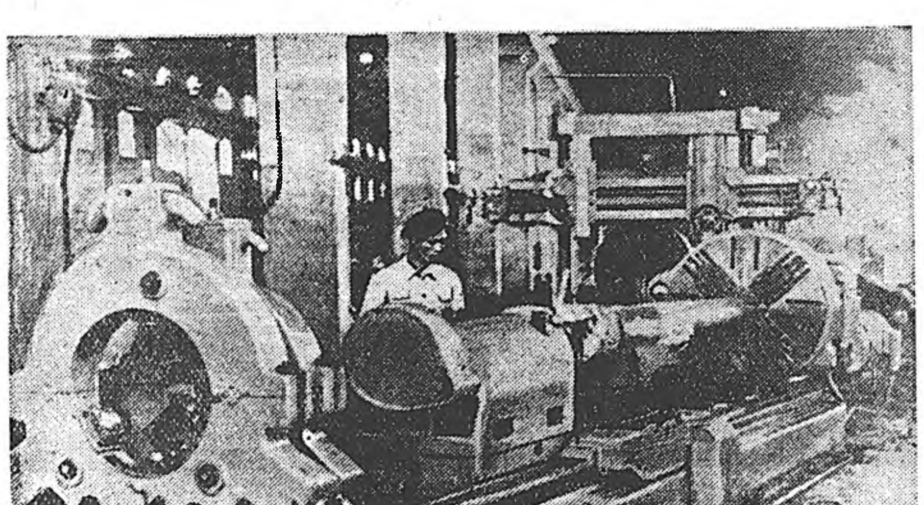

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада арадай демократиин оронууд техническэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Чехословацка Республикаһаа абтаһан станогууд Пуктюнска машина бүтээлгын заводто тодхогдонхой. Олон хүдэлмэришэд шэнэ станок дээрэ шадамараар хүдэлмэрилдэг боложо байна. Токарь Пак Гын Ын һарынгаа нормо 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь Пак Гын Ын ажаллажа байна.

КНДР-эй Пресс фото агентствын фото.

Терентий Иванович Каленых далан дүрбэтэй юм. Үбгэрөөшье һаа, залуушуулһаа дутуугүйгөөр хүдэлмэрилжэ, «Улаан Оронго» (Иволга) колхоздо тэрэ туһална. Нүхэр Каленых гараар үбһэ сабшахадаа, сомоо сомоходоо үдэр бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Каленых хажуураа бүлюудэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

КУРУМКАНАЙ АЙМАГТА

ШЭНЭ МАШИНАНУУДЫЕ АБАНА

Гааргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз жэлһээ жэл бүри хүгжэн түбхинэжэ байна. Тус колхоз 1955 ондо хоёр шэнэ машина худалдажа абаа. Нэгэ машинань «ГАЗ-69», нүгөөдэнь «ЗИС-5» маркын юм. Тиигэжэ колхоз 8—9 автомашинатай болобо.

СТУДЕНТНҮҮД ТУҺАЛНА

Улан-Удэ, Иркутск, Москва болон бусад городуудһаа гэртээ ерэһэн студентнүүд зунайнгаа амаралтын үедэ түрэл колхозуудтаа ехэ туһа хүргэнэ. Мүнөө үбһэ хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Гааргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 30 студентнэр үбһэ хуряалгада ябалсана.

Студент Н. Дамдинов үбһэндэ ябахадаа колхознигуудай дунда 5—6 лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Студентнүүд В. Евреева, В. Доржиев, М. Гармаева болон бусад үбһэ хуряалга дээрэ ехэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Мүн Барагханай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо бүлэг студентнэрһээ бүридэһэн тусхай звено үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байна.

ГЭС БАРИГДАЖА БАЙНА

Курумкан гэжэ хадын горхон ехэ түргэн урадхалтай юм. Үндэр шулуун хадын үбсүүн дээгүүр урдаад, доошоо ороходоо ехэ хүсэтэйгөөр урдана. Энэ газарынь Курумканай аман гэжэ нэрэтэй юм. Мүнөө эндэ ГЭС баригдажа байна. Энэ ГЭС хайша хайшаа 60 километртэ гэрэл үгэхэ юм.

Гааргын, Могойтын, Мүргэнэй, Хара модоной сомонууд ба Курумканай аймагай центр, Баргажанай МТС, колхозуудай фермэ, гүүртэнүүд, полевой станууд электрын галтай болохо байна. Мүнөө энэ барилга дээрэ колхозууд ба эмхи зургаануудһаа олохон хүн хүдэлмэрилжэ байна.

КОМСОМОЛЬСКО-ЗАЛУУШУУЛАЙ ЗВЕНО

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой үбһэ хуряалга дээрэ 20 звено хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дундаһаа нүхэр Гулгеновэй хүтэлбэрилдэг звено түрүү зэргэдэ ябана. Тэдэнэр бултадаа комсомолецууд ба залуушуул юм.

Мүнөө звеногой гэшүүд 120 гектар сабшажа, 2 мянга гаран центнер һайн шанартай үбһэ сомоһон байна. Энэ звено түрүү һуури эзэлһэнэйнгээ түлөө колхозой правлениин ба партийна организациин вымпел абаба.

А. Содномов.

Кумыс хэнэ

Нёдондо жэлдэ Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхоз кумыс хэжэ эхилһэн байна. Мүнөө эндэ 10 гаран гүү һаажа, кумыс хэнэ. Энэ хэрэгые Санжидма Митыпова эрхилдэг юм.

Тус колхозой гэшүүд Чесанын врачебнэ амбулаториин рецептээр кумыс абажа ууна, бэеэ аргалуулна.

Кумыс хэлгые, тэндэ ариг сэбэр сахилгые амбулаториин хүдэлмэрилэгшэд ходо хинан шалгажа байдаг юм.

А. Михайлов.

ТАСС-эй мэдээсэл

Һүүлэй үеын баримтанууд, иланхаяа дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевскэ Зүблөөнэй дүнгүүд уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрилэй зарим тэды һуларһыень гэршэлжэ үгэнэ.

Уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулха, гүрэнүүдэй хоорондоо этигэлсэхэ ябадал тогтоохо зорилгоор 1955 оной декабриин 15 хүрэтэр Советскэ Союз... тэ хүсэнүүдэй тоое 640 мя... нөөр хороохо гэжэ Советск... тельство шиидхэбэри гарга...

Армиин ба флодой зэргэ... даһан зэбсэгтэ хүсэнүүдэй... тав хадаа хододоо байха... ошоод, предприятинуудта, ... зуудта болон колхозуудта ... рилхэ байна.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭ...

Газетэ бүхэнэй дайшалхы зорилго

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй баталан абаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бүхы советскэ хүнүүд, тэрэ тоодо манай республикынгшье ажалшад нэгэн һаналаар һайшаан угтаба. Эдэ шиидхэбэринүүд хүдэлмэришэдэй, хүдөө таряашадай ба советскэ интеллигенциин дунда политическэ болон ажалай туйлай ехэ дэбжэлтэ асарба. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын хүндэлэлдэ республикымнай промышленна предприятинуудта, машинно-тракторна станцинуудта, колхозуудта болон совхозуудта социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, колхознигууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд мүнөө дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Калининай нэрэмжэтэ колхозой малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай эдэбхи хэшээлэй шэнэ хүсэтэйгөөр бадарһан тухайда **«Улаан туяа»** гэжэ Хориин аймагай газетэ бэшэнэ:

«Колхозой һаалишад дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана, — гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ. — **Аймагай түрүү һаалишан нүхэр Ц. Холхонова энэ үлэһэн хоёр һарын туршада даажа байһан үнеэн бүриһөө 650 литр һү нэмэжэ һааха, һаалишад нүхэд З. Найданова, Л. Цыдыпова, Ванчикова гэгшэд даажа байһан үнеэн бүриһөө 300-һаа 600 литр хүрэтэр һү нэмэжэ һааха гэһэн уялга абаба».**

КПСС-эй XX съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тулада Түнхэнэй МТС-эй тракторнистнууд нүхэд П. Сороковиков, М. Кобелев гэгшэдэй дээшэлүүлэгдэһэн ямар уялгануудые абаһан тухай материал **«Красное знамя»** газетэ (Түнхэнэй аймаг) толилһон байна.

—«С-80» трактораар 1500 га элдүүрилхэ уялга абаһан байгааб, — гэжэ тракторист нүхэр М. Кобелев бэшэнэ,—зөөлэн хахалалгада оруулхада мүнөө 300 гектар нэмэжэ элдүүрилхэб.

Тэрэшэлэн тракторист нүхэр П. Сороковиков «ДТ-54» трактораар энэ жэлдэ 400 гектар нэмэжэ элдүүрилхэ, гектар бүхэндэ хэһэн ажалайнгаа өөрынь үные 10 процент химдаруулха, заһабарилгын хэрэгсэлнүүдые 12 процент, горючи болон тоһодохо материал 3 процент алмаха гэһэн уялга абаһан байна.

«КПСС-эй XX съезды... лэлдэ дэлгэрһэн мүрысөө... хитэйгээр хабаадалсажа, ... хоногой туршада һайн ш... гаар таряагаа хуряагаад, ... тушааха гүрэнэй түсэбые ... һоонь урид дүүргэхые а... гаа бүхы механизаторнууд... гэжэлтэдые ба хүдөө аж... хы хүдэлмэрилэгшэдые ... бди» гэжэ эдэ. механиз... түгэсхэлдөө бэшэнэ.

Мүн КПСС-эй XX съезды... лэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнд... городой предприятинуудай ... рилэгшэдэй эдэбхитэйгээр о... эхилһэн тухайда **«Знамя ...** газетэ (Кяхта) бэшэнэ. ... тус городтохи Куйбышевай ... жэтэ олзоборилгын артели... лектив үйлэдбэриингөө жэл... бые декабриин 5-да дүүргэ... уялга абаба.

Гэхэ зуура, КПСС-эй XX ... хүндэлэлдэ социалистическэ ... сөөнэй аймаг дотороо ямар... гэржэ байһан тухайда, хүд... шэдэй, колхознигуудай ба ... ажахын мэргэжэлтэдэй ямар ... нуудые нэмэн абажа ... һан тухайда **«Кижингинск... хозник», «Вперед»** (Мухар... аймаг), **«Закаменай үнэн»** бо... сад зарим газетэнүүд өөдтэй ... материалнуудые мүнөө хүрэ... лэн гарганагүй. Энэ хадаа т... тэнүүдэй редакцинуудай хүд... дэхи ехэ дутагдал мүн.

Советскэ Союзай Комму... скэ партиин XX съездын хүн... дэлгэрһэн мүрысөөнэй хэр ... дүүрэжэ байһые үргэнөөр ... ха гээшэ газетэ бүхэнэй да... зорилго мүн.

Гадна, КПСС-эй ЦК-гэй ... Пленумэй түүхэтэ шиидхэб... дые үргэн ниитэ ажалшадай... саг үргэлжэ пропагандирова... шиидхэбэринүүдые колхозн... механизаторнуудта партийна... низацинуудай агитаторнууда... пагандистнуудай хэр зэргэ... барилан ойлгуулжа байһан ... материалнуудые газетэ бүх... доо толилжо байха зэргэтэй, ... эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэ... тоолнуудые тайлбарилан ой... хэрэгтэ үзэгдэһэн дутагдал... ажалшадай дунда политиче... дэлмэридэхи дутагдалнууды... зетэнүүд эрид хурсаар шүү... элирүүлхэ, тэдэнийе усадхах... жээнүүдые тодорхойлхо зори...

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Медицинскэ туһаламжа һайжаруулха

Ажалшадай бэеын элүүрые сахилгада ехэ анхарал хандуулагдадаг болоһоной ашаар элүүрые сахиха эмхи зургаанууд манай Закаменай аймагта олон болоо юм. Теэд, һүүлэй үедэ Кагановичын нэрэмжэтэ, «Улаан-Далахай» болон аймагай холын колхозуудай гэшүүдтэ медицинскэ туһаламжа муугаар үзүүлэгдэнэ.

Эдэ хоёр колхоз хоорондоо аяар 25 километрын зайтай газарта байдаг, урдань нэгэ фельдшерээр хангагдадаг һэн. Харин тэрэ фельдшэрэй Санагын больницые даагшаар томилогдоһонһоо хойшо, мүнөө хүрэтэр эдэ колхозуудые хангаха... шер эльгээгдээгүй байһаар.

Тиимэһээ халуун хүдэлмэр... дэ эндэхи ажалшад хэрэгтэ... дицинскэ туһаламжа абана... хознигууд ямар нэгэ үбшэнэ... хэдэ аяар 35 модоной газар... һан медицинскэ пунктда ... ажалай нэгэ үдэр миин гээ... тай болоно.

Аймагай элүүрые хамгаал... һаг (даагшань нүхэр Онгое... хознигуудта саг соонь меди... туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ ... лаа хандуулха зэргэтэй.

Ф. Цыренж...

„Байтараа нэгэ аргань олдоно ааб да...

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз нёдондо жэл хүүгэдэй ясли барижа, нэгэ хэдэн хоног соо ясли нээһэн юм. Уданшьегүй тэрэ яслиин гэртэ хоёр бүлэ айл оруулагдаһан байгаа. Тэрэ гэһээр тус колхоздо хүүгэдэй ясли хүдэлмэрилнэгүй. Бага үхибүүдтэй гэрэй эзэн залуу эхэнэрнүүд колхозойнгоо хүдэлмэридэ хүсэд хабаадалсанагүй.

Мүнөө үбһэ, таряа хуряалгын хүдэлмэриин халуун үеын боло... хада, колхозой хүтэлбэрилэгш... рэ гэрые сүлөөлжэ, хүүгэдэй ... нээхэ тухай хэмжээ абаха ... байгаа. Гэбэшье, энэ хэрэгые ... нэр тооногүй. Ясли бии боло... хай колхознигуудай һануулга ... хада, колхозой хүтэлбэри... «байтараа нэгэ аргань олдо... даа» гэжэ хэлээд, һанаа ам... над.

Б. Жаргалантуй...

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Малшадай байра байдалда саг үргэлжын анхарал хандуулха“

Манай газетын июлиин 9-нэй номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар тус статья толилогдоһон юм. Кабанскын аймагай Хрущевой, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай малшад муу байратай, мүн сүлөөтэй сагтаа радио шагнаха, газетэ, журналнуудые уншаха аргагүйдэнэ. Мүн малшад эд бараагаар ба эдеэ хоолой зүйлнүүдээр саг соогоо хангагданагүй гэжэ тэрэ статья ... лэгдэһэн байгаа.

Тус статья соо заагдаһан ... далнуудые усадхаха талаар ... хэмжээнүүд абтаба. Мүнөө м... та кино саг соонь харуул... эд бараагаар хангахын тула ... дэл наймаан эмхидхэгдэбэ ... манай редакцида Кабанскын ... ведэй гүйсэдкомой түрүүлэгш... хэр Кожевин мэдээсэбэ.

...ССС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

...ктрохюрөөшэн А. Д. Персидскиин түрүү арга

...гатайн леспромхозой «Хара ... модо бэлэдхэлэй пунк... моторист Арсентий Демьянович ...дкий электрохюрөөгөөр модо ... зуураа, ажалай үндэр бү... үүлана.

...торист Персидскин нэгэ халаан ... кубометр модо унагааха ... гбаритай аад, өөрыгөө туһа... Федор Стулевтай хамта ... соогоо 200 шахуу кубометр ...гаажа, бүхы мастерска уча... ...модоор хангадаг болоо.

... түрүүшүүлэй дүй дүр... ...эргэлэнэй, модо унагаал... ...нологиие нарижуулан һай... ...һанай ашаар нүхэр Персид... ...эмжалта түйлана. Нүхэр ...ский минута бүхэнөө гамтай... ...гсалнэ зуураа, модонуудые ...шэнь харуулжа унагаахын, ...ее модондо хабшуулхагүйн ... ...орлдоргоор юм.

...муудай гэшүүнэ сабшагшад ...модо зөөгшэдэй ажалые таа... ...болгохын тула нүхэр ...ский бага бэшэ оролдолго ... Тэрэ хадаа модо унагааха... ...рдынгоо дэрээ дээрэһээнь дабдасуулхагүйн түлөө тэмсэнэ. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые 185 процент дүүргээд, тэрэ гурба һара соо бүхы дээрэээ 7.206 түхэриг салин абаа.

Нүхэр Персидский май һарынгаа түсэбые 201 процент дүүргээд, 2553 түхэриг салин абаһан байгаа. Мүнөө үедэ Хандагатайн леспромхозой «Хара хүтэлдэхи» модо бэлэдхэлэй пунктын мастерска бусадшье участогуудта моторист Персидскиин дүршэл хэрэглэгдэдэг болоо. Тэрэнэй дүй дүршэлые хэрэглээд болоһоной ашаар модо унагаалгада ганса электрохюрөөгөөр хэрэглэжэ бэлжо, хоёр хүдэлмэришэдые ондоо ажалда оруулха арга олгоо. Нүхэр Персидскиин үсхэлые анха түрүүн дэмжэһэн моторист нүхэр Ступин үдэр бүриингөө даалгабариие 175 процент дүүргэнэ.

Партиин XX съездын хүндэлэлдэ модоной хаа хаанагүй социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Энэ үедэ нүхэр Персидскиин арга дүршэлые республикын бүхы леспромхозуудта нэбтэрүүлхэ шухала байна.

В. Тарабаев.

Шухала даалгабари дүүргэгдэә

...гуулиин учебнигүүдые ха... ...һан саг соонь хэблэн гарга... ...полиграфическа предприя... ...гаргүйсалгатай уялга мүн. ... Улан-Үдын типографиин ...энэ уялгаяа саг соонь ...бэ. Иимэ учебнигүүд ном ...дааг зургаанууда дамжуу... ...да 3-дахи, 4-эхи ба 7-дохи ...дта уншаха ном, 4-эхи ...а естествознаниин уншаха ном, ...классай арифметикэ, 2—3 ...и классуудта уэхэ географи, ...эмэй учебник, 5-дахи клас... ...тэрэлхи хэлэн, тоо бодол... ...борник, ботаника, 6-дахи, 7-... ...классуудта уэхэ алгебра, дун... ...шэлнүүдэй түүхын, эртэ үр... да сагай түүхын учебнигүүд, 3-дахи, 4-дэхи классуудта уэхэ буряад-монгол хэлэнэй учебник гэхэ мэтэ.

Эдэ учебнигүүдые хэблэн гаргаха... даа наборно цехын хүдэлмэрилэгшэд—Горсоведэй депутат Ф. Коломеец, О. Рыбакова, Е. Полуянова, Н. Пластинина, Г. Епифанцева гэгшэд шалгарба. Мүн хэблэлэй цехын хүдэлмэрилэгшэд Л. Инкижинов, Г. Гордеев, Л. Кожевников, Я. Махаев, хабтаһа хэдэг цехын хүдэлмэрилэгшэд А. Перунова, Л. Синюшкина болон бусад һайнаар хүдэлөө.

Эдэ нүхэдүүд шанар һайнтайгаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө типографиин дирекциһээ шагнал абаһан байна.

Н. Левский.

Барилгада шулуу ехээр хэрэглэнэ

...инай нэрэмжэтэ колхоз ур... ...гүүдтэ силосно барилгые ...модоор ханалдаг байгаа. ...эхэхэн мүнгэн зөөри гар... ...агдаг һэн.

...нэ жэлһээ эхилжэ энэ колхоз ...да шулуу ехээр хэрэглэдэг ...Богонихон саг соо колхоздо ...Кяхтын тээрмын, «Заготзерно» ...Наушка станциин хүдэлмэри... лэгшэдэй ба Кяхтын худөө ажахын техникумэй студентнэрэй шефскэ туһаламжын ашаар 120—120 тоннын багтаамжатай хоёр набтар башни, 100—100 тоннын багтаамжатай табан нүхэнүүд шулуугаар ханалагдаа.

Мүн эндэ табан автомашинын байха гараж шулуугаар баригдажа байна.

С. Климов.

Туһаламжа үзүүлнэ

...ын аймагай бэлэдхэлэй орга... ...ын хүдэлмэрилэгшэд ...«Путь Сталина» колхоз... ...скэ туһаламжа үзүүлнэ. Тус ...шефтээ абаһан колхоз... ...ждэ 150 тонно силосэй ...барилга хэһэн байна. ...коллективэй хүдэлмэрилэг... ...курузын ургасын хойноһоо ...мхидэхэнэ. Мүнөө ама... ралтын үдэр бүри тэдэнэр колхоздо ошожо, кукурузын поли дээрэһээ элдэб буртаг үбһэ суглуулна. Энээнэй ашаар тус колхоздо кукуруза муу бэшээр ургажа байна.

Таряа хуряалгын үедэ туһаламжа үзүүлхын тула бэлэдхэлэй организациин булэг хүдэлмэрилэгшэд колхоздо һаяхан эльгээгдэбэ.

Ц. Цыдыпов.

Кабанскын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгаар аймаг соогоо түрүүлэн ябана. Үбһэ хуряалга дээрэ энэ колхозой тарианажалай № 3 бригадын гэшүүд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Мүнөө эндэ 50 гаран һүри табигдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус бригадынхид һүри табижа байна.

А. Мантаевай фото.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГА ДЭЭРЭҺЭЭ

Механизмууд мууса ашаглагдана

Калининай нэрэмжэтэ колхоздо Селендумын МТС 2000 гектар үбһэ сабшажа үгэхэ ёһотой. Таряа хуряалгын эхилтэр энэ хүдэлмэри дүүргэхэ гэжэ договор соо заагданхай. Теэд тус МТС энэ түсэбөө мүнөө хэлэшэгүй удаанаар дүүргэжэ байна. Таряа хуряалга үргэлжэ эхилхэ саг газаа оробо. Харин МТС тус колхоздо үбһэ сабшаха түсэбөө августын 10-най мэдээгээр миин 40 процент дүүргээ.

Энэ колхоздо нэгэдэхи тракторна бригада хүдэлмэрилнэ. Эндэ тракторна косилка, тармуурнууд, бухалааха, һүрилхэ механизмууд бүтэ бии юм. Теэд эдэ механизмууд тон муугаар ашаглагдана. Тиимэһээ эдээнэй бүтээһэншье юумэн тон бага.

Бригадын олохон механизаторнууд халаанайнгаа нормо дүүргэнэгүй. Жэшээнь, Василий Бадмажаповай тракторна сенокосилкын агрегат үдэрһөө нормын ёһоор 20 га сабшаха оронло арай гэжэ 13—15 гектар сабшадаг байна.

— Тракторнай ехэл муугаар хүдэлнэ. Зарим үдэртөө хоёр-гурба тойроод зогсошодог юм. Энээнһээ боложо даалгабарияа дүүргэнэгүйби,—гэжэ нүхэр Бадмажапов сэхэ мэдүүлнэ. Үнэхөөрөөшье, энэ нүхэрэй агрегадые шэрэдэг колёсно трактор хододоо эбдэрдэг юм.

— Трактораа бүхэли хабартаа, зундаа носоожо байнаб. Нэгэ үдэр хүдэлөөд, хоёрдохи үдэртөө эбдэршэдэг. Теэд эбдэрһэн частиинь һэлгэхэ гэхэдэ запасной частьнууд МТС-тэмнай байдаггүй, — гэжэ тракторист Иннокентий Тютрин хөөрэнэ.

Энэ бригадада ганса Тютринай жолоододог трактор эбдэрдэг бэшэ, мүн бусад тракторнууд эбдэржэ, һаатадаг. МТС-эй участково механик нүхэр Кряжев эбдэрхэй тракторнуудые дары саг соо заһабарилха талаар хэмжээ абадаггүй, харин «энээниинь задалжа үзэгты, тэрээниинь заһабарилагты» гээд, ябашадаг заншалтай.

Мүн тракторна тармуурнууд муугаар хүдэлнэ.

Энэ тракторна бригадада самоходно нэгэ сенокосилка бии. Теэд энэ машинань һүүлшын арбан хоног соо хүдэлөөгүй. Ушар юуб гэхэдэ, тус сенокосилкада ябаха хүнүүд олдоогүй. Үбһэ хуряалгын түлэг дундаа ябуулагдажа байха үедэ механизмые миин байлгаха ёһэшэ гэмтэ ябадал гэжэ сэгнэгдэхэ болоно. Тиихэдэ эндэ тросово нагшуурга, һүрилхэ механизм хүдэлэнгүй миин хэбтэнэ.

— Ямар шалтагаанһаа эдэ механизмууд ябуулагданагүйб, — гэжэ асуухада, тракторна бригадын бригадир нүхэр Кряжев ингэжэ харюусаба:

— Эдэ механизмуудые ябуулха туһалбариин хүдэлмэрилэгшэд олдоногүй. Тиигээд бригадын бүхы гэшүүд бултадаа гараараа һүрилхэ, бухалаахадаа эдэ механизмуудые ябуулһанһаа хашигүй бүтээсэтэйгээр ажаллана. Нүхэр Кряжевэй энэ хэлэһэниие дуулахада эпэ нүхэр, тэрэнэй бригадын гэшүүд үбһэ хуряалга дээрэ комплексно механизаци хэрэглэжэ дурагүй зонууд гэжэ ойлгохоор байна. Гараараа ажал хэхэдээ механизм хэрэглэхэһээ үлүү һайн байха гэхэдэ хэн үнэншэхэб.

МТС-эй директор нүхэр Заверминэн нүхэр Кряжевэй хүтэлбэрилдэг бригадада үбһэ хуряалга дээрэ комплексно механизаци хэрэглэгдэнэгүй гэжэ һайса мэдэнэ. Гэбэшье, нүхэр Заверминэн хэмжээ абанагүй, харин нүхэр Кряжев шэнги «гараараа хэхэдээ механизмһаа үлүү ехээр бүтэнэ» гэжэ хэлэнэ.

Энэ тракторна бригадада сабшагдаһан талмаинь ехэ аад, тармагдаһан, һүрилэгдэһэниинь тон бага. Сабшалга хуряалга хоёрой хоорондо забһар гаргахагүйн тула эндэхи бригада сенокосилкануудаа хэды удэртэ зогсоогоод, механизаторнуудаар үбһэ тармуулна, һүрилүүлнэ. Тиихэ зуураа бухалааха, һүрилхэ машинануудые ябуулдаггүй, гараараа ажалладаг байна.

Үбһэ хуряалгые түргэдхэхын тула бүхы механизмуудые дүүрэнээр ашаглаха, тэдэнэй ажалай бүтээсые үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлхэ ёһотой. Нэгэшье минута соо механизмуудые байлгахагүй, нингын малда тэжээл бэлэдхэлгэдэ колхознигуудые бултыень элсүүлхэ шухала.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

В. ЛУБСАНОВ.

Хүүгэдтэ зорюулагдаһан хоёр расказ

Һайн гэдэг юун гээшэб?

Доржын һэрин гэнээ балгаан соо хэншьегүй, хон жэн байба. Үглөөгүүр тулигдэһэн гал үни унтаршанхай, шандаруутан уйгаатана. Таршаа хорхойнуудай таршаганалдаха абяан үшөө дуулданагүй.

«Шүүдэр хатаагүй ха юм, үшөө нэгэ бага унтаад абаһайб» гэжэ һанабашье, Доржо моридтоо һанаагаа зобожо, газаашаа гараба.

Адхата Хайрхан гэжэ хадын оройгоор һаяхан гараһан наран нюдэ һаргаамаар ялалзана. Хөөрхэн бишыхан шубууухайнууд шугы бургаһан соогуур дуугаа дууллаhан, Доржые угтана. Хүзүүндэз боотолтой морид тээ эрье дорохоно бэлшэжэ, үглөөнэй һэрюундэ һайтар садажа абаха гэһэндэл, толгойгоо үргэнгүйгөөр эдеэлнэ.

Доржо тэрэ дороо шалаагаа гаргажархёод, полотенцэ, мылэеэ абажа, шугы тээшэ ошоно. Булагай хүйтэн үһые ехэтэ зохидшоон байжа ноураа угаана, бэеэ урэнэ.

Хүбүүн балгаандаа ерэжэ, унтаһан галаа посоогоод, үбһэшэдтэ булхандань хүрэдэг ехэ тогоон соо сайн үһа табижархёод, нүхэрөө нэрюулжэ оробо:

—Дорюунай, өө Дорюунай! Бодо, хүрөө! Шүүдэр хатажа байна. Мүнөөдэр ёһоор лэ гэгшын тармалга, сомолго болохонь. Гурба-гурбан зуугаад бухал шэрэхэ ёһотойбди.

— Ү—үү, болиш даа, үшөө нэгэ бага унтаһуув, — гээд, — Дорюунай нүгөө тэээшээ эрьелдээд хурхиршана.

— Ши мүнөөдэр моридоо асарха ээлжээтэй бэлэйш. Бодыш даа, моридгай Шулуун Хушуунай адагта ябаһал.

Теэд Дорюунай гонгинохоһоо бэшэ юушье хэлэнэгүй.

Моридоо асарха сагай болошоһон хада Доржо Дорюунайе һэрюулхээ халажа ядаад, өөрөө ошожо, моридоо асарба.

Доржын ерэхэдэ Дорюунай унтарһаа һая үндыһэн аад, тоһотой хираһа зүүрайгаар эдижэ һууба. Доржын посоһоон галынь унтаршаһан, сайншье бусалаагүй байба.

Доржын галаа аһаажа, сайгаа бусалгажа байтарынь үглөөгүүр эртэлжэ сабшахаяа гараһан үбһэшэд тармалгандаа яаража ерэбэд.

— Оо, манай хүбүүд яагаашье бэрхэнүүд гээшэб даа. Сайгаа шанажархёод, морёо асараад байха,—гэжэ Очир бригадир хүбүүдые магтана.

Дорюунай маттуулһандаа юушье хэлэнгүйгөөр, урууга харашана.

... Хэдэн үдэр наратай байһан аад, байа дахин бороо орожо, үбһэ һүрилгые һаатуулба. Сэхир горхон ехээр үерлэжэ, һабаһаа халиба. Иимэ үерэй болоходо Эдэ голһоо хадари, эзбгэн олоороо гаража, горхониие үгэдэг.

Доржо Дорюунай хоёрой хахуулия абангүй ерэнэндэ халагтажа һуутарынь нүүдэл наймаатай машина хүрэжэ ерэбэ.

Эндэ хамаг юумэн хуу бии. Үбһэшэд тамхи, зурууд, дабһа гэхэ мэтын шухала хэрэгтэй юумэнүүдые худалдажа абана. Мүн эндэ хахуулишье бии байба.

Доржын хараһаар байтар Дорюунай буруу тээшээ эрьелдэжэ, харгаан соо хэдэн шарахан солхоо бо гаргаад, үлөөшынь саашань хэжэрхёод, хоёр хахуули худалдажа абаба.

Доржын абаха гэхэдэ дүнэн табан мүнгэн дутаба. Дорюунайһаа эрихэдэнь, тэрэнь урдаһаань урушжа:

— Мүнгэгүй аад, юун хахуули абахаяа һанаа хүмнин. Хүрэхэгүй һаань, бү абыш теэд, — гээд гэдэр гэдэр алхалһаар саашаа ябашаба.

Эдэниие хаража байһан наймаагаша Дулмаажы Доржые хайрлаһан янзатайгаар тэрээндэ нэгэ ном үгэбэ.

— Энэ ном худалдажа аба. «Һайн гэдэг юун гээшэб» гэжэ ехэ һонин, ехэ туһатай ном байха. Ши бү гомодо. Һайн гэдэг юуб гэжэ энээн соо һоо мэдэхэш, харин муу гэдэг юуб гэжэ тэрэ шиниин Дорюунай шамдаа хөөрэжэ үгэнэ бээ, — гэбэ.

Саанахана ошоод, шагнаархан байһан Дорюунай наймаалагшын ингэжэ хэлэхэдэ, адха соохи хахуулияа хаража, шарайгаа хүбилгэн, бодолгото боложо байгаа бэлэй.

Һайн гэдэг юун гээшэб гэжэ Дорюунай магад бодоо бэшэ гү?

Хэниинь бурууб?

Ута шара автобус тосхоной үйлсэдэ нэгэ багахан зогсоод, саашалба. Автобусһоо буйһан хүнүүд шиш тиишэ таража ошобод.

Наранда дүрэжэ, хүрин шарайтай болошоһон, хүзүүндээ улаахан галстугуудтай, долоо — найма наһатай хоёр бишыхан басагад хасарнуудаа булхылгадаһан байжа, ехэл шухала юумэ шиидхэжэ ядаһан янзатайгаар хоорондоо арсалдана.

— Ши, Гэрэлма, өөрөө буруугаар бодоош. Бэшэгдэһэн бүхы һургаал заабаринуудые дүүргэхэ ёһотой юм гэжэ багшамнай хэлэдэг бэшэ һэн гү? — гэд нэгэниинь хэлэнэ.

— Үгы даа, Балма, ши буруушь, тиимэ бэшэ, — гэжэ нүгөөдэнь арсана. Үнөө бэшэгдээшэ һургаал байдаг юм гэжэ хэлэдэг һэн.

... Нэгэдэхи класс энэ жэлдэ дүүргэһэн Гэрэлма Балма хоёр ехэ эбтэйнүүд, ходо сугтаа наададаг юм. Теэд энэ үдэр тэрэ хоёр ехэтэ арсалдаһан байна.

Юун болооб гэхэдэ, тэдэ хоёр тосхоной нэгэ захаһаа автобусто һууһан байба. Тэндэ ороһоор лэ «Үхибүүдэй һууха һүури» гэжэ бэшээтэй, зөөлэхэн һүүри зээлбэд. Тэдэнэй һууҗа байтар Доржой түүдэй дохолһоор, аахилһаар, арай гэжэ автобус соо оробо. Орохотойнь сасуу мааншиие ябашаба. Тэмтэрэн унахая һанаһаар Доржой түүдэй хоёр басагад тээшээ дүтэлбэ.

Тиихэдэнь Балма ухаа алдажа:

— Үү, Доржой түүдэй сааша болыт. Үхибүүдэй һуудаг газар гэжэ бэшээтэй байхыень харанагүй аалта, али уншажа шадахагүй юм гүт? — гэжэрхибэ.

Балмынгаа ингэжэ хэлэхэдэ Гэрэлма улагад гэжэ һууриһаа һуха харайн бодожо:

— Хүлисэгты, Доржой түүдэй, эндэ һуугты, — гээд һууридаа һуулгаба.

Доржой түүдэй аахилһаар һуужа, хүбүүд тэнэдэ шилдам налархайгаар хараад:

— Оо, хүүгэдни, яагаа бэрхэнүүд гээшэбта.

Тиигээд лэ хоёр басагад бэе бэеэ зэмэлэлсэн, «ши буруушь», «ши буруушь» гэлдэжэ байгаа бэлэй. Теэд, хэниинь буруу гээшэб, хүбүүд?

Уранһайхан шүлэгүүдые бэшэе

(Залуу авторнуудай редакцида эльгээһэн зохёолнуудай обзор)

...эшэхэмни гэжэ орохынгоо ...эшэхэ хүн бүхэн гур... ...ал урдаа табиха ёһотой ...родой мэдэжэ поэт Алек... ...Блок хэлэһэн байна. «Юун ...айшан гэжэ, юунэй түлөө ...йб гэжэ ухаан бодолдоо ...сор мэдэхэ хэрэгтэй» гэжэ ...хз һэн. Зохёол гээшэмнай ...хэрэгээр бүтээгдэдэггүй, ха... ...ихэ оролдолго, хүсэ гаргаһа... ...бии болодог, түрэдэг, ...ээ уншагшадаар сэгнэг... ...юм. Эдэ бүгэдэ оло... ...у уранһайханаар бэшэгдэ... ...шүлэгүүдтэ ... ...энэ... ...хэлэе.

...шүлэгүүдтэ ... ...багатайгаар ... бэшэнэ гэжэ ... Жэшээ дээрэ хараад ...

...Хэжэнгэ) эльгээ... ...ан соо ингэжэ хэлэгдэнэ: ...сайхан январь һара, ...шэдэлнэ эшхэрэн, ...январска тоглоол... ...эр арадые ...ёрхуулна, урмашуулна. ...ээ Цыренжапов (Яруу... ...гэйн хүсэл» гэһэн шүлэг... ...ха бэшэнэ: ...дүмни хөөрэдэг: ...Дагба ямар бэрхэ хүн ... гээшэб, ...үдэр ботаникые ...энь хүсэлөөр мэдэнэл, ...ургамалай ажабайдал... ...тайгаар хөөрэнэл». ...шүлэгүүд гэжэ нэрлэ... ...Эдэ «шүлэгүүдтэ» ...ойлгоогүй байхагүй, рифмэ ... ...

А. Дашиев, Ж. Дамдинов, В. Гармажапов ба бусад зарим нүхэд шүлэг гээшэмнай гоё һайханаар «хубсалһан», удха түгэлдэр, хурса һонор байха ёһотой гэжэ мэдэнэгүй. Шүлэг гээшэмнай ритм, рифмэ, аллитераци ба образтой, мүн эгээл шухала юумэнэй—поэтическэ гүнзэгы удхатай байдаг.

Энэ талаар мэдээжэ поэдүүдһээ жэшээ абаха хэрэгтэй. Бурят-Монголойшье поэдүүдэй зохёолнууд соо һоо жэшээ абамаар зүйлнүүд олон. Бурят-Монголой литературын үндэһэ һуури табигша Х. Намсараевай, мүн Ж. Тумуновай, Ч. Цыдендамбаевай шүлэгүүд гүнзэгы удхатай, һургаал абамаар уран гоёор найруулагдаһхай байдаг. Мүн Ц. Жимбиев, Ч. Намжилов, Н. Дамдинов гэгшэдэй зарим шүлэгүүд һайнаар бэшэгдэнхэй.

ЭБ НАЙРАМДАЛ БА ЭХЭ ОРОН ТУХАЙ

Эб найрамдал ба Эхэ орон тухай һаяа олон шүлэгүүд редакцида ерэнхэй. А. Дашиев (Бичура), Вл. Тарнуев (Яруна), А. Данзанов (Галуута-Нуур), К. Номтоев (Читын область). Д. Гомбожапов (Педучилищи), Д. Доржиев (Хэжэнгэ), С. Жундуев (Тори) ба бусад олон нүхэд тиимэ шүлэгүүдые эльгээжээ.

М. Мункуевай (Зэдэ) эльгээһэн «Улаан туг Совет үүдэй» гэжэ шүлэг соо иимэ бадаг бии:

Аша гушын жаргал сэнгэлдэ (?)
мандыш,
«Арадуудай хани барисааный
мүнхэ тэмдэг
Амгалан орошол (?) эб
найрамдал бэхилэн, далбыш,
Агуу илалтануудаймнай амиды
гэршэ туг».

Энэ бадаг соо залуу бэшэгшын юун тухай хэлэхээ һанаһаниинь тодорхойгүй, ойлгосогүй, ухаалагдана. Теэд, харин тэрэ һанаашаа тодо формоор оруулжа, удха түгэлдэр болгожо шадаагүй.

Г. Доржиев (Бичура) эб найрамдал тухай бэшэхэдээ ингэжэ хэлэнэ:

Хоротой муухай Америкын,
Хоро шарыень бусалгаабди.
Арадууд хамтаран нэгэдэжэ,
Эб найрамдал бэхижүүлээбди.

«Америкын хоро шара бусалгаад» гэжэ бэшэхэдэ залуу нүхэр ехэ алдуу гаргана. Хоро шараа бусалгааха бэшэ, харин бэе бэедээ этигэлэхэ зорилго табигдана. Эб найрамдалые абаад үзөө һаа, тэрээнэй түлөө мүнөө ехэдүүхэ тэмсэл боложо байна. Тиимэһээ эб найрамдал тухай бэшэхэдээ эршэ ехэтэйгээр, аялга һайнтайгаар, дайшалхы удхатайгаар бэшэхэ хэрэгтэй. Һүлааханаар юрын үгэнүүдээр бэшэгдэһэн шүлэгүүднай эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдые зоригжуулжа шадахагүй байна. Зарим нэгэ залуу бэшэгшэд шүлэгнэй хаана хэдыхэн бадагтаа «дабһаар багаб», «хаанаа сахартайб», «хаанаа ганса уһан бэ» гэжэ хүсэд ойлгоогүй гэшэб ха.

Мүн гадна, һаяа болохо бадагууд М. Мункуевагай (Кяхта) шүлэгүүд соо уншагна.

Дашинима Цыремпиловэй (Хэжэнгэ) бараг шүлэг иимэ зохидхон шанга һүүлтэй байна:

Аньшанай металлургнууд, Индиин
рикшэнүүд,
Аргентинын таряашад, бурят
малшад,
Ахадүүнэр мэтээр, эдэнэр
хамтадаа
Алдарта хэрэгэй түлөө
тэмсэнэд.

Дэлхэйн ба советскэ мэдээжэ поэдүүд эб найрамдал тухай һанал бодолоо хайшан гэжэ һайхан формоор оруулан бэшэнэб гэжэ залуу авторнууд уншажа, шэбшэжэ үзэхэ ёһотой.

ДУУНУУД ТУХАЙ

Һаяхан гү, али хоёр гурбан жэлэй турша соо бэшэжэ эхилһэн залуу авторнууд сооһоо нилээд олон нүхэд редакцида дуунуудые эльгээдэг байна. Тэдэнэй тоодо Д. Жанчипов (Яруна), Б. Доржиев (Бичура), Л. Лапсанов (Түнхэн), А. Данзанов (Галуута-Нуур) ба бусад ороһон.

Эрдэни Кузьмин (Курумкан) «Колхозой дуун» гэжэ гаршагтайгаар дуу зохёоһон:

Сэлмэг даа огторгоймнай
Үүлэгүй хүхэхэн.
Сэнгүүхэн даа байдалнай
Баядгүй хүхюухэн.

Нэгэ заа тодо бэшэ, «баядгүй хүхюухэн» гээшэмнай бирагүй.

Алтанхан даа шэнииэсээр
Таламнай долгилно.
Адуухан даа малаар
Нугамнай дүүрэнэ.

Гэхэтэй хамта, нүхэр Кузьминай бэшэһэн дуун арбан бадагтай дуушан мүртэй байна. Иимэ ута, нэгэ ритм дээрээ бэшэгдэһэн дуу хүнэй дуулаха болоо һаань, ехэл лэ хүшэр байха. Энэмнай һайшаалтай бэшэ. Дуумнай хоёр гурбан гү, али түрээнһээ зааха олон гү бадагтай, удхаараа дэлгэр, үгэнүүдээрээ хяһуур байха ёһотой. Ородой мэдээжэ поэт М. В. Исаковскиин дуунууд оройдоо гурба дүрбэн бадагтай байдаг.

Мүнөө үеын залуушуулда гү, али бусадшье зонуудта лирическэ дуунууд ехэ хэрэгтэй болоод байна. Дуун гээшэмнай тодорхой ритмтэй (магад үе хоорондоо, нугарал бүридөө аллитераци гү, али рифмэтэй байжа болохо) ба һүүлдээ холболтой байха зэргэтэй. Энэгэн шухалань—хүгжэмдэ оруулхада бэлэн байха ёһотой.

ЛИРИЧЕСКЭ ШҮЛЭГҮҮД ТУХАЙ

Вл. Петонов (Иркутска госуниверситет), М. Батуева (Яруна), Д. Мункуев (Кяхта), П. Юндунова (Яруна), Б. Халзанов (Сэлэнгэ) бусад олохон нүхэд шүлэгүүдые редакцида эльгээжэ. Эдэ нүхэдэй шүлэгүүд лирическэ долгитой байна. Энэнь ехэл һайшаалтай. Лирикэ гээшэмнай хүниие, илангаяа бэшэгшын хүсэ шадалые харуулдаг гээшэ. Манай литературна институдта семинар хүтэлбэрилдэг ородой мэдээжэ поэдүүд Е. Долматовскэй, Мих. Луконин гэгшэд эхилэн бэшэжэ байһан нүхэдые үнэн дээрээ бэшэгэй гү, али үгы гү гэжэ шалгахадаа лирическэ шүлэгүүдынь уншуулдаг заншалтай агша. «Лирикэ гээшэмнай мэхэ гохые мэдэхэгүй, үнэн зүрхэнэй элирэлгэ гээшэ» гэжэ тэдэнэр ойлгуулдаг.

Вл. Петонов ингэжэ бэшэнэ:

«Арюухан гоохон шамаяа,
Ажаглаад ябагшаб зэнгэрээд,
Уулзахадаа хүбилгэшэб
шарайгаа
Үгыдэш ябанаб энхэрээд»

«Арюухан гоохон» гэһэн фольклорһоо һайхан образ абажа хэрэглэнэн байна. Тиихэ зуураа, хоёрдохи мүрөө «Ажаглаад ябагшаб зэнгэрээд» гэжэ бэшэһэниинь ойлгогдосогүй.

Юрэнхы дээрээ һайн бадагууд, инаг дуранай ехэхэн долгинууд нүхэр Петоновой шүлэгүүд соо бии. Харин зарим мүрнүүдынь инверси, аллитераци, рифмэ гурбанай сохилто доро хүүшан удхаяа хаяжа, ондоо, ойлгогдосогүй болоно. Энэ нүхэр формодо ехэ ханалгатай, тиихэдээ юрэнхы дээрээ шүлэгүүдэйнгөө удхые харгыдаа гээжэрхинэ.

Б. Халзановай шүлэгүүдһээ хараад үзэе:

Шэрүүхэн намарай һалхин
үлеэгээд,
Шаралһан набшаһад саашаа
талнинад,
Уулзаял, зохёогол, хэлсээл
үнеһөө
Урихан минии Галина.
Арбагар сагаан саһан һаяар,
Хабтагай дайдыем хушахал,
мэдыш.
Арюухан һанааеым
тамалуулланхаяар
Ханилха болзороо түргэхэн
хэлыш.

Бүхыдөө энээхэн шүлэг хоёрхон бадагһаа бүридэнхэй. Удха, образуудынь, аллитераци, рифмэнь ехэ сэбэр, зохид байна. Гэбэшье, Б. Халзанов түрэлхи хэлэ бэшэгээ һулаар мэдэнэ гээшэ ха. Жэшээнь, «тамалуулланхаяар» гэжэ бэшэ, харин «тамаланхаяар» гэжэ бэшэгдэхэ «Галина-талнина»—гэһэн рифмэ ехэ зохид байна. Зүгөөр, энэ зохид бэшэгдэһэн шүлэг ёһото уранзохёолой жэшээ боломоор гэжэ хэлэшэгүй.

Олонанционална советскэ поэзитэйгээ һайса танилсажа, өөрынгөө арадай мэргэн хэлэ шудалжа, уран бэлигээ элбэгэр һалбаруулха гээшэ манай эхилэн бэшэгшэдэй нэгэ түрүүшын уялга мүн.

С. АНГАБАЕВ, Горькиин нэрэмжэтэ Московско литературна институдай студент.

Югославиин парламентска делегаци Украинада ерээд байна

КИЕВ, августын 11. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй уряалаар Советскэ Союзда ерээд байһан Югославиин Арадай Федеративна Республикын Арадай Союзна Скупщинын делегаци мүнөөдэр автомашинада һуугаад Киевскэ областиин Броварска район соогуур аяншалаа. Броварска МТС-тэ, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо югославска арадай түлөөлэгшэд хүрөө.

Броварска МТС-эй директор М. Сухоруков станциин ажал-ябуулга тухай айлшадта хөөрэжэ үгөө. Делегациин гэшүүд хөөрэжэ центральна буусыень хараа. Механизаторнуудай ажал хүдэлмэри тухай һайнаар танилсахые хүсэһэн байна. Трактористнууд, механигууд, инженернүүд өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай, үйлэдбэриингөө амжалтанууд тухай югославска айлшадта хөөрэжэ үгэһэн байна. Дэлгэрэнгы хөөрэлдөө хэһэнэйнь түлөө МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдтэ тэдэнэр үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргөөд, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз ошоо.

Колхозойнгоо правлениин байшангай хажууда артелиин түрүүлэгшэ И. Ковбасинский, правлениин гэшүүд, колхознигууд, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд югославска парламентаринуудые угтаа. Эгээн наһажаал колхозник В. Рогач гоёор угалзатуулан оёһон бүд дээрэ хэһэн хүндын табаг югославска делегациие толгойлогшо Владимир Бакаричта барюулаа. Тиигээд нютагайхинайнгаа зүгһөө айлшадаа тэрэ халуунаар амаршалаа.

Делегацитай хөөрэлдэхэдөө И. Ковбасинский колхозойнгоо байдал тухай, тэрэнэйнгээ жэл бүри хэдэн миллион түхэригэй доход оруулдаг тухай хэлэжэ үгэһэн байна. Колхозно тосхониинь хүсэдөөр электрификацилагданхай, радиоузелтай, больницатай, клубтай, мүн хүгжэмэй һургуули, арбан жэлэй һургуули тэндэ бии. Колхозой полевой бүхы хүдэлмэриин 90 процентнь механизацилагданхай. Артель хадаа Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ саг үргэлжын хабаадагша болонхой юм. Хүдөө ажахые саашадань эрид ехээр дэбжээхэ талаар Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын шиидхэбэринүүдэй ямараар бэелүүлэгдэжэ, колхозуудта түсэблэлгын системын ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай колхозой түрүүлэгшэ, мүн районой хүтэлбэрилэгшэд Скупщинын депутадуудта дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгөө. Югославска айлшад малажалай механизированна фермые ба садые хараа. Югославска ханинарайнгаа хүндэлэлдэ зорюулан украинска колхознигууд обед үгөө. Обедэй үедэ үгэ хэлэлгэнүүд болоо. Колхозой түрүүлэгшэ И. Ковбасинский колхоздо хүрэһэнэйнь түлөө делегацида баясхалан хүргэхэ зуураа, советскэ болон югославска арадуудай хоорондохи хани барисаан саашадаа таһалгаряагүй бэхижэхэ бээз гэжэ найдажа байһан тухайгаа элишэлэн мэдүүлээ. Владимир Бакарич харюугай үгэ хэлээ. Мүнөөдэр колхоздо хүрэхэдөө эндэтнай һургаал абамаар юумэ бии гэжэ хараабди. Югославиин ба СССР-эй хоорондохи харилсаануудай һайжаржа байһые советскэ хүнүүдэй һайшаадаг байһые мэдэхэдэ аятай байна. Манай айлшалжа ерэлгэ энэ хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха байха. Таанадай бидэнэй халуунаар угтаһан ябадал югославска арадта хани ёһоор хандаха байһыетнай гэршэлнэ гэжэ Бакарич хэлээ.

Обед хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Арадай Союзна Скупщинын хүндэлэлдэ зорюулан Украинска ССР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшэ П. Г. Тычина мүнөөдэр уулзалга эмхидхээ. Уулзалга дээрэ делегациин гэшүүд Владимир Бакарич түрүүтэйгээр байлсаа.

Советскэ талаһаа УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо С. А. Ковпак, УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. Н. Зленко, УССР-эй Верховно Соведэй Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ С. В. Червоненко, Украинска ССР-эй министрнүүд, Республикын Верховно Соведэй депутадууд, олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн югославска парламентын делегацитай ябалсаһан хүнүүд — СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ А. М. Сафронов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Протокольно таһагые даагшын туһалагша К. А. Кочетков, Югославиин Арадай Федеративна Республикаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол Д. Видич, Посольствын советник Ф. Бавич обед дээрэ байлсаа.

Югославска ханинарые амаршалха зуураа, советскэ ба югославска арадуудай хоорондохи хани барисаанай саашадаа таһалгаряагүйгөөр үргэдэн бэхижэхэ бээз гэжэ найдажа байһан тухайгаа П. Г. Тычина элишэлэн мэдүүлээ.

Югославиин парламентска делегациие толгойлогшо Владимир Бакаричын хэлэһэн үгые суглааргшад халуунаар угтаа. Хүндэтэйгөөр угтаһанайнь түлөө баясхалан хүргэхэ зуураа, Бакарич Югославиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи агууехэ эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ, ахадүү хоёр арадай һалбаран бадаралгын хүндэлэлдэ зорюулан юрөөл табяа...

Делегациин бусадшье гэшүүд уулзалга дээрэ үгэ хэлээ.

Хани халуун оршон байдалда уулзалга үнгэрөө.

Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар уласхоорондын научно-техническэ конференци

ЖЕНЕВА, августын 11. (ТАСС). Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар уласхоорондын научно-техническэ конференциин делегадууд мүнөөдэр секцинүүдтэ хубаараад, хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлээ.

Биологиин, медицинын секциин заседанида хүн зон олоор сугларaа.

Советскэ Союзда зарим радиоактивна изотонуудые үбшэ аргалуулгада хэрэглэлгын дүй дүршэл тухай советскэ эрдэмтэ А. В. Козлова түрүүлжэ элидхэл хээ. Тэрэ хадаа Советскэ Союзай эмнэлгын эмхи зургаануудта элдэб үбшэ аргалха хэрэгтэ радиоактивна изотопуудай хэрэглэгдэдэг тухай мэдээсэһэн байна.

Медицинскэ радиологиин талаар советскэ эрдэмтэдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл хадаа радиоактивна изотопуудые үбшэ аргалхын тулада үргэнөөр хэрэглэжэ болохо гэһэн тобшолол хэхэ арга олгоно гэжэ элидхэлэй түгэсхэлдэнь хэлэгдэһэн байна.

Элидхэлэй һүүлээр суглааргшадта хэдэ хэдэн диапозитивууд харуулагдаа. Тэрэнь радиоактивна изотопуудые үбшэ аргалхын тулада СССР-тэ амжалтатайгаар хэрэглэгдэдэг байһыень гэршэлэн харуулжа үгэнэ.

А. Козловагай элидхэлые суглааргшад ехээр һонирхон шагнаа. Тэндэ байһан эрдэмтэд олон асуудалнуудые табяа.

* * *

Радиотехническэ лабораторинуудай, тайлбарилан хэлэбэл, радиоактивна материалаар хүдэлмэрилхэ ябадалда тааруулагдаһан лабораторинуудай байгуулга ба тэдэниие ашаглалга тухай асуудал химиин, металлургиин ба технологиин секциин мүнөөдэрэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар Спенс (Англи) ба Мэннинг (США) гэгшэдэй элидхэлнүүдые хэһэнэй һүүлээр, секциин заседани дээрэ профессор Г. С. Жданов (СССР) үгэ хэлээ.

Физикын ба реакторнуудай секциин заседани мүнөөдэр мүн лэ болоо.

ЖЕНЕВА, августын 12. **(ТАСС-эй тусхай корр).** Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар уласхоорондын научно-техническэ конференци хүдэлмэрилжэ эхилһээр таба хоноbo. Зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаараа юрэнхы үгэ хэлэлгын дүүрэһэнэй һүүлээр экономикын элдэб һалбаринуудта атомна энерги хэрэглэлгэтэй холбоотой асуудалнуудые конференцидэ хабаадагшад бүри тодорхойгоор хэлсэжэ ороо. Энэ зүбшэн хэлсэлгэнь тус тус секцинүүдэй заседанинууд дээрэ хэгдэнэ. Эдэ заседанинуудыень конференциин дүүрэхэ үдэр хүрэтэр боложол байха юм.

Гэбэшье, конференциин хүдэлмэри секцинүүдэй заседанинуудаар хизаарлагданагүй. Атомна энергиие хэрэглэхэ талаар элдэб оронуудһаа конференцидэ хабаадалсажа байһан эрдэмтэд дүй дүршэлөө халан абалсана.

Дүй дүршэл халан абалсалгада туһалха хэмжээнүүд гэхэдэ, атомна энерги амгалан ажалда хэрэглэлгэдэ зорюулагдаһан научно-дэлгэрэнгы кинофильмнүүд харуулагдана, конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдана. Лекцинүүдые уншалгада СССР-эй, США-гэй, Англиин, Франциин, Даниин ба Швециин элитэ ехэ эрдэмтэд хабаадалсана.

ЖЕНЕВА, августын 12. **(ТАСС-эй тусхай корр).** Мүнөөдэр конференци дээрэ тус тус секцинүүдэй хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдээ.

Элдэб түхэлэй реакторнуудай байгуулга тухай асуудал физикын ба реакторнуудай секциин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ заседани дээрэ советскэ эрдэмтэд элидхэл хэһэн байна.

Залуушуулай ба студентнүүдэй бүхэдэлхэйн V фестиваль

ВАРШАВА, августын 11. (ТАСС). Фестиваль дээрэ элдэб оронуудай делегацинуудай хани ёһоной уулзалганууд боложол байһаар. Мүнөөдэр польско бүлэг олон хүбүүд басагад, Канадын, Бельгиин, Голландиин, Люксембургын делегадууд советскэ залуушуулда ерэжэ айлшалаа. Үдын хойто тээ советскэ залуушуултай американска делегаци уулзаа. Энэ уулзалгань тон ехэ хани халуун оршон байдалда үнгэрөө. Советскэ залуушуулай зүгһөө ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь А. Шелепин айлшадаа амаршалаа.

А. Шелепин хадаа американска бүлэг хүбүүд басагадые фестивалиин боложо дүүрэһэнэй һүүлээр Советскэ Союзда айлшалхыень советскэ делегациин зүгһөө уриһан байна.

Американска залуушуулай түлөөлэгшэ үгэ хэлэхэдээ иигэжэ тэмдэглээ. Американска делегациин советскэ залуушуултай уулзалгань эгээн лэ баясхалантай ушар болоно. Саашадаа иимэ уулзалгануудай болодог байхые бидэнэр хүсэнэбди гэжэ тэрэ хэлээ. Манай эдир залуу хүбүүд басагад СССР-тэ ошоод бусахадаа советскэ ба американска арадуудай хоорондохи хани барисаае саашадань үргэдхэхэ ба бэхижүүлхэ хэрэгтэй гэжэ хэлэхэл байха.

Американска хүдөө ажахын делегаци Ташкент ерэбэ

ТАШКЕНТ, августын 11. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Американска хүдөө ажахын делегаци мүнөө үдэшэ эндэ ерээ. Узбекскэ ССР-эй столицын ба Ташкентскэ областиин ажалшадай түлөөлэгшэд айлшадые аэродром дээрэ угтаа. Угтагшадай дунда колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозууд болон МТС-үүдэй директорнүүд, научно-эмхи зургаануудай промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд бии.

Ташкентын ба областиин ажалшадай зүгһөө Ташкентскэ областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Хаким Джалилов американска делегадуудые амаршалаа.

Урдакорейскэ засагаархидай ааша тушаа КНР-эй МИД-эй мэдүүлгэ

ПЕКИН, августын 11. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Корейдэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээе лисынмановецуудай таһалдуулха гэһэн һэдэлгэ тушаа мэдүүлгэ Хитадай Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мүнөөдэр толилоо.

Корейдэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээе таһалдуулха, Корейдэхи эблэрэлгын хойноһоо ажаглан хинаха нейтральна комиссида гай түбэг татаха зорилгоор урдакорейскэ засагаархидай хэһэн эдэ ябуулганууд ёһо бусын хэрэг болоно гэжэ Хитадай Арадай Республикын правительство тоолоно гээд мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ.

ООН-эй сэрэгүүдэй командованиин зүгһөө эблэрэлгэ тухай хэлсээндэ гар табиһан Холбоото Штадууд хадаа урдакорейскэ засагаархидай зоргоороо оролгые болюулхын, тэрэшэлэн Корейдэхи эблэрэлгын хойноһоо ажаглан хинаха нейтральна комиссида аюулгүй байдал хангахын ба һаадгүйгөөр хүдэлмэрилхэ эрхэ байдал бии болгохын тулада үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые дары абаха ёһотой гэжэ мэдүүлгэ соо заагдана. Дайнай боложо байха үедэ Нэгэдэмэл Нацануудай талада байһан бусад бүхы хамаатай гүрэнүүдэй правительствонууд эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй ёһоор бэедээ даажа абаһан уласхоорондын уялгануудаа Нэгэдэмэл Нацануудай командованиин зүбөөр бэелүүлхын хойноһоо хинажа байха мүн лэ уялгатай.

Хитадай Арадай Республика хадаа Корейдэхи эблэрэлгые бэхижүүлхые ба Корейе эбэй ёһоор нэгэдүүлхые хүсэнэ гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүд Корейһээ гаргагдаха ёһотой. Хамаатай оронууд хадаа Корейн нэгэдэл тухай асуудалые корейскэ арадай эбэй ёһоор шиидхэхын тулада Корейн амгаланаар хүгжэхэ ябадал хангаха ёһотой гэжэ КНР тоолоно.

Корейдэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээндэ гар табиһан хоёр тала хадаа эблэрэлгын хойноһоо ажаглан хинадаг нейтральна комиссида хүндэтэйгөөр хандаха, тэрэнэй һаадгүйгөөр ажаллахын тулада зохихо эрхэ байдал байгуулха тухай оролдохо ёһотой гэжэ Хитадай Арадай Республика тоолоно.

Корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын тулада Дальна Востогой ба Азиин оронуудай үргэн түлөөлэлгэтэйгөөр зүблөө зарлахые хамаатай оронууд уряалагдаһан байна.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ

ПХЕНЬЯН, августын 12. (ТАСС). Корейдэхи эблэрэлгые таһалдуулха зорилгоор урдакорейскэ засагаархидай хорото муухай ябуулга тушаа мэдүүлгые Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство үсэгэлдэр толилоо. Мэдүүлгэ соонь иигэжэ онсо тэмдэглэгдэнэ. Эдэ ябуулганууд хадаа нейтральна комиссиин хүдэлмэрилэгшэдэй аюулгүй байдалда түбэг татаха, тэрэнэй өөрынгөө үүргые дүүргэлгэдэ һаад ушаруулха байна. Эблэрэлгэ тухай хэлсээндэ гар табиһан хоёр тала корейдэхи эблэрэлгын хойноһоо ажаглан хинаха нейтральна комиссиин хүдэлмэрилэгшэдэй аюулгүй байдалые хүсэдөөр хангаха, эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй ёһоор, тэдэнэй һаадгүйгөөр ажал-ябуулгаяа эрхилэлгые хангаха уялгатай байгаашье һаа, өөрынгөө хиналта доро байһан территори дээрэ горьтойхон хорото муухай ябуулганууда хэгдэхэдэ ООН-эй сэрэгүүдэй тала үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абаагүй гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Энэ ушар байдалда ООН-эй сэрэгүүдэй талын ба бүхы хамаатай гүрэнүүдэй анхаралые хандуулхаһаа гадна, КНДР-эй правительство хадаа Корейдэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээ дүүргэлгые шууд сэхээр сахихыень, эблэрэлгын хойноһоо ажаглан хараха нейтральна комиссиин хүдэлмэрилэгшэдэй аюулгүй байдалые хангахыень тэдэнһээ эринэ.

Мэдүүлгын түгэсхэлдэ иигэжэ хэлэгдэнэ. Корейдэхи эблэрэлгэ хадаа корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ арга олгоһон байна. Корейскэ арадай нэгэн һаналта эрмэлзэлгые мэдүүлэн КНДР-эй правительство хадаа корейскэ асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулхын тулада хүсэ шадалаа гамнадаггүй байна. КНДР-эй правительство хадаа корейскэ асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулха шухала гэжэ тоолодог дээрэһээ, мүн Корейһээ хариин сэрэгүүдые гаргажа, оронние эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ хэмжээнүүдые абахын тулада хамаатай гүрэнүүд Азиин оронуудай үргэн хабаадалгатайгаар Дально-Восточно конференци зарлаха ёһотой гэжэ тоолоно.

МЭРГЭЖЭЛ ЕХЭТЭЙ ЭЛЕКТРОМОНТАЖНИК

«Сельэлектро» гэжэ Бурят-Монголой барилгын конторын хүдэлмэришэд хүдөө тосхонуудые ойрын жэлнүүдтэ электрын гэрэлтэй болгохын тула республикын аймагуудтахи электростанцинуудһаа колхозуудта электрын лини таталгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа байна. Жэшээлхэдэ, тус конторын Закаменых гэгшын хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд колхозой гэшүүдтэй хамта Галуута-Нуурай шахтаһаа Сэлэнгын МТС-эй харьяата табан колхозуудта үбэлэй шэрүүн хүйтэндэ лини татажа, электрын гэрэлтэй болгоо һэн. Нүхэр Закаменых ажалдаа һайнаар хандажа, хүдэлмэришэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоо. Мүнөө тэрээндэ «Мэргэжэл ехэтэй электромонтажник» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ һаяхан олгогдобо. Мүн бригадын гэшүүд баясхаланда хүртэһэн ба мүнгэн шан абаһан байха юм. Тэрэшэлэн Кабанскын, Иволгын, Тарбагатайн, Баргажанай болон бусад аймагууд ойрын жэлнүүдтэ үргэлжэдөө электрын гэрэлтэй болохонь.

ШЭНЭ СЕЗОНОЙ УРДА ТЭЭ

Республикын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд харюусалгатай үеын — мал үүсэлэлгын сезоной дүтэлхэ бүри ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлнэ. Гадна гэдэһэ дотор сэбэрлэдэг цех шэнэ техникээр хангагдаа. Тиихэдэ заводой дүрбэдэхи дабхарта мяха түргэнөөр хүргэхэ шэнэ шкафууд тодхогдоһон байна.

ЭРХИМ НАЙМААЛАГШАД

Улан-Удын Универмагай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай эрилтые һайнаар хангахын, эд бараа ажалшадта наймаалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын түлөө эршэмтэй шангаар тэмсэнэ. Наймаалагшад: Р. Ерошина, Е. Рымарева, В. Подскребышева, Н. Н... на гэгшэд эд бараа ...даха нормоёо дүүргэнэ... хэдэ залуу наймаалагш... Егорова ажалшадай... һөө хододоо һайн сэгнэл... даг байна. Тэрэ 1949 он... шо магазинда хүдэлж... зууран, һара, квартал, ... бүриингөө түсэбые ... дүүргэнэ. Мүнөө тэрэ ... рынгаа түсэбые 100 холо... процент дүүргээ. Тиихэдэ ... сомолка Егорова июль ... таһаг соогоо гансааран ... лаһан байна.

Мүнөө Универмаг 7 ... туршада бүхы дээрээ ... най эрьесын жэлэй ... 103,5 процент дүүргээ.

ДУУНАЙ ҺАЙНДЭ... БОЛОХОНЬ

Мүнөөдэр, августын ... амаралтын үдэр, БМА... 25 жэлэй ойн нэрэмжэт... он дээрэ Дуунай һайндэр... хонь.

Энэ һайндэртэ хам... хоорто шэнэ дуунуудые ... ха, городой уранһайхан... модеятельностиин эрхим ... лективүүд наада гарга... спортивна наадануд хар... даха байна.

Һайндэрэй һүүлээр, ... лэн амаралтын ба куль... паркнуудта арад зоной ... наадан болохо.

ШҮҮБЭРИ ТҮЛЭГД...

Улан-Удын 301-дэхи ... ральна нөөсэлгын касс... дай ажахые һэргээн бод... ба хүгжөөхэ гүрэнэй хо... урьһаламжын 16-дахи ... ритэ тиражаар ажал... шүүбэри түлэжэ эхилбэ... рүүшын гурбан үдэрэй ... да тус касса 203175 түх... шүүбэри түлөө. Тэрэ тоо... ба мянган түхэригэй хо... мянган түхэригэй нэгэ ш... тудаа.

В. Миха...

Залуу мэргэжэлтэд хүдөө гараб...

Мүнөө хаа хаанагүй һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл ябажа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ дээдэ һургуулинуудые дүүргэжэ ерэһэн залуу мэргэжэлтэд республикымнай холын аймагуудта ошожо хүдэлмэрилхэнь. Республикын Гэгээрэлэй министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ жэлдэ һураггүй олон залуу багшанар хүдэлмэрилхэ байна. Тэдэнэй тоодо Бурят-Монголой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдһаа ород хэлэ ба литература зааха 62, Калининска пединститудһаа 10 багшанар оролсоно. Мүн Бурят-Монголой, Калининска, Горьковско, Орехово-Зуевска, Иркутск болон бусад пединститудуудые дүүргэһэн 125 багшанар физикэ, математика зааха юм.

Тиихэдэ олон пионервожатанууд, хүүгэдэй яслиин, садуудай ...жүүлэгшэд болон физкульт... Ярославска, Калининска, ...бовско областьнуудһаа е... ерэһэн залуу мэргэжэлтэ... бултадаа республикын ай... һургуулинуудта хүдэлм... эльгээгдэнхэй.

Байгша оной июль һара... лэй республикын хүдөө аж... нистерстводэ хүдөө ажахы... тудуудые, техникумүүдые ... 200 гаран залуу мэргэжэлт... Эдэнэр мүнөө бултадаа ре... кын аймагуудай колхоз, со... лон МТС-үүдтэ хүдэлмэрил... гээгдээ.

Б. Цырем...

Редакторай о... О. ГОМБ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35... культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00537. Типография министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. №